

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

13^E JAARGANG

WOENSDAG 22 AUGUSTUS 1928

No. 660

**STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ
„NEDERLAND” - Amsterdam
ROTTERDAMSCH LLOYD
Rotterdam**

MAIL-, PASSAGIERS- EN
VRACHTBOOTENDIENST
HOLLAND—JAVA vice versa
via SUEZ KANAAL

JAVA—NEW YORK LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië en de
Oostkust van Noord-Amerika in
samenwerking met andere Maat-
schappijen.

JAVA—BENGALEN LIJN
Geregelde dienst tusschen Neder-
landsch-Indië, Rangoon en Calcutta.

JAVA—PACIFIC LIJN
Geregelde vrachtbootdienst tus-
schen Nederlandsch-Indië, Singa-
pore en de Westkust van Noord-
Amerika.

Het Handelsblad

100 JAAR

het familieblad
der beschaafde
kringen. Elke
adverteerder
weet wat dat
zeggen will!

Algemeen Handelsblad
Afd. Advertentiën - Amsterdam

**ROTTERDAMSCH E
BANKVEREENIGING**
ROTTERDAM AMSTERDAM DEN HAAG

KAPITAAL f 50.000.000
RESERVE f 20.000.000

DEPOSITO'S
CHEQUE REKENINGEN MET RENTEVERGOEDING
ALLE BANKZAKEN

WIJ BEREIKTEN THANS HET IDEAAL :

Kaartsysteem in Boekvorm

Kasten en laden onnoodig. Belangrijk
beter overzicht. Geen zoekraken of ver-
keerd opbergen. Alle nadeelen van
boeken en kaartsystemen vervallen. Ge-
schikt voor elke administratie. Vele
referenties. Brochure gratis.

Kantoorb. **HEBONA** Stationsw. 13^e
Fabriek „ ZUTPHEN

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ

ROTTERDAM
Wijnhaven 111-113
Tel. 7841-42-43-61

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied

**v.ROSSEM'S
MILO
HAVANA MELANGE**

Nederlandsche Hypotheekbank
Opgericht te Veendam in 1890.

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS.

Kapitaal f 4.000.000,—
Reserves ruim f 2.200.000,—
Hypotheek plm. f 54.000.000,—
Pandbrieven plm. f 51.000.000,—

**4 1/2 % Pandbrieven
à 99 1/2 %**

Bij omwisseling tegen uitgelote
pandbrieven is de koers 1/2 % lager.

R. MEES & ZONEN

A° 1720

Bankiers en Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

Safe-Deposit

Bezorging van alle
Verzekeringen

STEENKOLEN-HANDELSVEREENIGING

(COAL-TRADING ASSOCIATION)

Hoofdkantoor te Utrecht - Filialen te Amsterdam en Rotterdam

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM

Kapitaal f 5.000.000,—

Reservefonds f 1.000.000,—

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

direct opvorderbaar 2 %

met 10 dagen opzegging 2¼ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden

OPEN EN GESLOTEN BEWAARGEVING VOLGENS REGLEMENT
SAFE-DEPOSIT.

RAADGEVEND BUREAU VOOR ORGANISATIE

Ir. V. W. VAN GOGH
HEERENGRACHT 125

Ir. ERNST HYMANS
A M S T E R D A M

Verschenen:

De Vestigingsfactoren der Katoenindustrie in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika

door

Dr. J. WISSELINK

Prijs ingenaaid f 6.—

Gebonden f 7.50

Moge dit gave en rijpe werk de belangstelling vinden die het verdient. Wetenschap, industrie en arbeid zijn door de verschijning ervan gelijkelijk geënd.

Prof. VOLMER in
„De Naamlooze Vennootschap”.

Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers Mij. - Rotterdam.

Verschenen:

Florilegio de Prosistas Españoles

de los períodos romántico, realista, actual, con notas biográficas y con una breve historia de la literatura española, compilado y ampliamente anotado

POR J. B. KERPESTEIN

Profesor de la escuela superior de altos estudios comerciales, de la escuela superior técnica y de la escuela de comercio pública.

TOMO I y II

Prijs per deel f 3.25

NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ—ROTTERDAM

Waarom adverteeren in,
en 'n exempl. koopen van

KELLY'S DIRECTORY?

Omdat deze uitgave jaarlijks wordt gekocht en geraadpleegd door tienduizende groote firma's over de geheele wereld, en U, wanneer Uw naam daarin opvallend is gedrukt, voortdurend exportaanvragen zult ontvangen.

Op Uw beurt vindt U er de adressen in van alle handelslichamen, welke in Uw artikel belang stellen, zoodat de gelegenheid om het aantal Uwer relaties uit te breiden, voor het grijpen ligt.

Wanneer U Exporteur, Importeur, Fabrikant of Groothandelaar is, moogt U niet nalaten zich ten minste van de uitstekend bekend staande Kelly's Directory op de hoogte te stellen. Vraagt kosteloos prospectus of bezoek van een vertegenwoordiger aan

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
WIJNHAVEN 113 — ROTTERDAM
TELEFOONNUMMER 7843

Verschenen:

Leerboek der Organisatie en Techniek
van den Handel voor Handelsscholen

DE GOEDEREN HANDEL

DOOR

J. GROOTEN

Leeraar M.O. Wiskunde en Boekhouden
Dir. der Levensverz. Mij N.O.G., A'dam

en

P. BEISHUIZEN Gzn.

Leeraar aan de Handelsscholen van de
Alg. Winkeliersvereniging, Amsterdam

Deel I f 1.50

Deel II f 1.75

Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Mij, Rotterdam

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 22 AUGUSTUS 1928

No. 660

INHOUD.

HET WERKLOOSHEIDS-PROBLEEM door <i>C. Vermey</i>	Blz. 726
Nikkelen Pasmunt door <i>Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart</i>	727
De opkomst van het huis Rothschild, 1770—1830 door <i>Prof. Dr. Z. W. Sneller</i>	728
De Rijksmiddelen	730
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Na de wettelijke stabilisatie in Frankrijk door <i>Prof. B. Nogaro</i>	731
Ontwikkeling en beteekenis van de Staatsbank van de Unie der Socialistische Sovjet Republieken door <i>G. Böse</i>	733
AANTEKENINGEN:	
Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam....	734
Suikerproductie der wereld	735
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Prof. Dr. P. A. Diepenhorst over handelspolitiek; eene verificatie; door <i>J. E. Vleeschhouwer</i> , bespr. door <i>Prof. Mr. D. van Blom</i>	735
Dr. Emile Verviers: Economisch aspect der vloeibare brandstoffen Petroleum-Kolendestillatie-Kolen- transformatie, bespr. door <i>Dr. Wilhelm Mautner</i>	736
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	737
Overzicht der Rijksmiddelen	737
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	738—744
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma*.

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruigeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postcheque- en giro-rekening No. 6729.*

21 AUGUSTUS 1928.

De geldmarkt was aanvankelijk vaster. Particulier disconto kwam weder op $4\frac{3}{16}$ pCt. en de prolongatierente steeg tot $4\frac{1}{4}$ pCt. Het aanbod van callgeld vooral was in verband met de medio belangrijk kleiner, zoodat tot $4\frac{1}{4}$ pCt. betaald werd. In de tweede helft der week kwam er echter weder meer geld vrij en nadat er ook in de New-Yorksche geldmarkt eenige

ontspanning was gekomen, begonnen de koersen iets terug te loopen, zoodat gisteren particulier disconto voor $3\frac{1}{16}$ pCt. werd afgedaan en callgeld weder voor 3 pCt. verkrijgbaar werd.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels blijkt met f 900.000 te zijn toegenomen. De beleeningen vertoonen een daling van f 400.000. Het renteloos voorschot aan het Rijk blijkt in de afgelopen week geheel te zijn afgelost om plaats te maken voor een credit-saldo van de schatkist, ten bedrage van f 700.000.

De goudvoorraad der Bank bleef nagenoeg onveranderd. De zilvervoorraad klom met f 200.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen respectievelijk met f 6,7 miljoen en f 8,7 miljoen.

De biljettencirculatie verminderde met f 2,6 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen bedragen f 6,6 miljoen meer dan verleden week. Het beschikbaar metaalsaldo vertoont een teruggang van een kleine f 800.000. Het dekkingspercentage is nagenoeg 55.

* * *

In den toestand van de wisselmarkt kwam niet veel verandering. Ponden bleven nog vast en liepen iets verder op, daarentegen liepen Dollars een kleinigheid terug. Ook de meeste andere koersen bleven vrij stationnair, alleen waren Marken, die de vorige week eerder flauw waren, nu weder zeer gezocht, zoodat de koers van 59,37 op liep tot 59,44. In den koers van Madrid kwam geen verandering. In afwachting van een beslissing in het geschil tusschen de Spaansche bank en de regeering blijft men den koers steunen op het bestaande niveau.

LONDEN, 20 AUGUSTUS 1928.

Over het geheel genomen was geld tamelijk gemakkelijk verleden week, nadat aan eenige meerdere vraag in de eerste dagen voldaan was.

Gedurende de laatste dagen was geld wederom overvloedig en op Vrijdag en Zaterdag voor daggeld niet beter dan tegen $2\frac{1}{2}$ pCt. te plaatsen.

Disconto blijft nogal vast, niettegenstaande de gemakkelijke geldcondities in New York en den opgaanden Amerikaanschen koers. De toekomstige geldcondities in Amerika worden hier als onzeker beschouwd. Verder is de Duitsche koers vlak bij Goudpunt.

Het Continent kocht eenige 3 maands Bank Accepten tegen $4\frac{7}{32}$ pCt. Op het oogenblik is disconto $4\frac{1}{4}$, misschien $4\frac{5}{16}$ pCt. De verkoopkoers van Schatkistpromessen, die bij de inschrijving tot ongeveer $4\frac{9}{32}$ pCt. waren toegewezen, was $4\frac{7}{32}$ pCt.

De buitenlandsche wisselmarkt is zonder activiteit. Dollars, Guldens en Reichsmarks sluiten op resp. 485%, 12.10½ en 20.36%.

HET WERKLOOSHEIDS-PROBLEEM.

Dezer dagen werd het antwoord gepubliceerd van den Minister van Binnenlandsche Zaken op de meer dan een half jaar geleden door het Tweede Kamerlid Mr. H. J. Knottenbelt gestelde vragen inzake de kosten voor Rijk en Gemeenten, voortvloeiende uit de in het belang der werkloozen getroffen maatregelen.

Volledigheidshalve volgen hieronder nog eens de door den Minister verstrekte gegevens over 1927:

Subsidiën aan werkloozenkassen ingevolge het Werkloosheidsbesluit 1917 ten laste van:

het Rijk A	de Gemeenten B
1	2
f 1.837.341,98	f 1.837.341,98

Toelage voor administratiekosten van werkloozenkassen, verstrekt door het Rijk C

3
f 151.121,44

Steun aan werkloozen voor rekening van:

het Rijk D	de Gemeenten E
4	5
f 91.188,26	f 9.476.764,34

Uitgaven voor werkverschaffing ten laste van:

het Rijk F	de Provinciën G	de Gemeenten H
6	7	8
f 3.800.000,—	f 146.142,68	f 2.985.660,12

Bijdragen in de kosten van wachtgeldregelingen ten laste van:

het Rijk I	de Gemeenten K
9	10
f 8.163,50	f 10.542,18

Bijdragen in de kosten van verplaatsing van arbeiders ten laste van:

het Rijk L	de Gemeenten M
11	12
f 42.370,27	f 25.249,14

Bovendien verstrekte het Rijk nog f 4300,— ten behoeve van Nederlandsche arbeiders in België, Duitsland en Frankrijk, terwijl het door tusschenkomst van de Emigratie Centrale Holland ten behoeve van Nederlandsche arbeiders en hun gezinnen die zich in Canada gingen vestigen, f 32.550 bijdroeg. De bijdragen der Gemeenten uit dezen hoofde bedroegen f 13.765. Volgens het bovenstaand overzicht hebben de ten behoeve der werkloozen getroffen maatregelen in 1927 derhalve een totaalbedrag gevorderd van:

Rijk	f 5.967.035,45
De provinciën	„ 146.142,68
De gemeenten	„ 14.349.322,76
Totaal	f 20.462.500,89

Onder verwijzing naar hetgeen terzake is opgemerkt in de Memorie van Antwoord op Hoofdstuk I der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1928 (Eerste Kamer) meent de Minister er nog eens met nadruk de aandacht op te moeten vestigen, dat aan de in de kolommen 5 en 8 verstrekte gegevens slechts een beperkte waarde kan worden toegekend.

De gegevens waarop de Minister doelt en welke betrekking hebben op den door de Gemeenten verleenden steun aan werkloozen en de door de gemeenten gedane uitgaven voor werkverschaffing, één en ander tot een geraamd bedrag van bijna f 12,5 miljoen.

Wij mogen in dit verband herinneren aan hetgeen de Minister in zijn Memorie van Antwoord ten aanzien van de door de Gemeenten gedane uitgaven in verband met werkloosheidssteun en werkverschaffing mededeelde: „De Regeering is inderdaad niet nauwkeurig bekend met de ongetwijfeld hooge bedragen, die vele Gemeenten aan deze zorg ten koste leggen. Zij kan hare gegevens slechts putten uit de jaarlijkse rekeningen van inkomsten en uitgaven. Helaas echter zijn die opgaven voor dit doel nog niet gedetailleerd genoeg en wordt niet allerwegen dezelfde in-deeling gevolgd, zoodat uit het gepubliceerde niet steeds blijkt, welk deel der uitgaven dat is opgegeven voor ondersteuning van behoeftigen en voor ondersteuning aan werkloozen, besteed is voor leniging van

de gevolgen der werkloosheid. Veel hangt trouwens bij deze indeeling af van de subjectieve opvattingen bij de Gemeentebesturen. Het eene brengt onder het hoofd armenzorg wat het andere als werkloozensteun boekt. Van de bedragen uitgegeven voor openbare werken, die geheel of ten deele door werkloozen worden uitgevoerd, wordt in de eene Gemeente het geheel, met inbegrip van de materialen, ten laste van de werkloozenzorg gebracht, terwijl een ander op dat hoofd alleen boekt wat de bijzondere wijze van uitvoering en de vroegere aanvatting van het werk dit duurder gemaakt hebben dan bij normale uitvoering het geval zou zijn geweest. Daar de mogelijkheid is uitgesloten dat de Regeering voor al die gemeenterekeningen nauwkeurig nagaat in hoeverre de boeking dezer posten juist heeft plaats gehad, weet zij vooruit, dat een optelling dier bedragen van zoo ongelijksoortige samenstelling geenszins een betrouwbaar beeld zal geven van de uitgaven voor werkloozensteun. Dit geeft echter geenszins het recht om te concluderen, gelijk verschillende leden doen, dat de Regeering niet op de hoogte is van de gemeentelijke werkloozenpolitiek. Deze (curs. van ons) kent zij wel degelijk en bij voortdurend geeft dit aanleiding tot bemoeiing, ten einde zooveel in haar macht is te bevorderen, dat er aanpassing komt tusschen Rijks- en gemeentepolitiek.”

Tot zoover de Memorie van Antwoord waarnaar de Minister bij de beantwoording der vragen van den heer Knottenbelt wederom verwijst.

Allereerst moet erop gewezen, dat de Minister meer dan een half jaar noodig heeft gehad om gegevens te verzamelen voor welker juistheid hij blijkens het uitdrukkelijk gemaakt voorbehoud allerminst kan instaan. Ware het tijdsverloop tusschen het stellen der vragen en de beantwoording daarvan al rijkelijk lang indien nauwkeurig cijfermateriaal ware verzameld, het moet op zijn minst bevreemding wekken, dat meer dan zes maanden moesten verstrijken vooraleer inlichtingen worden verstrekt die geen enkelen betrouwbaren grondslag bieden voor een juist inzicht in de werkelijke uitgaven, die gedurende het afgelopen jaar door Rijk, provincie en gemeente in totaal ten behoeve der werkloosheid in ons land zijn gedaan.

Uit ten slotte van het ministerieel betoog moet blijkbaar worden afgeleid, dat de Regeering van meening is, dat haar taak ten aanzien van het zoo uiterst gewichtig probleem der werkloosheid geacht kan worden naar behooren te zijn vervuld indien zij slechts zorg draagt „op de hoogte te zijn van de gemeentelijke werkloozen-politiek”. Hoe zij zich voorstelt bij volkomen ontstentenis van betrouwbaar cijfermateriaal aanpassing tusschen Rijks- en gemeentepolitiek te kunnen bevorderen, is niet recht duidelijk. Ligt het niet, zoo zouden wij willen vragen, op den weg der landsregeering allereerst maatregelen te beramen, waardoor uniformiteit in de verantwoording der door de verschillende gemeenten gedane uitgaven ten behoeve der werkloosheid in die gemeenten verkregen wordt? Behoort het niet mede tot haar taak in overleg met de gemeentebesturen een boekingswijze vast te stellen waardoor zij op elk willekeurig oogenblik over juist cijfermateriaal kan beschikken? Meent de Regeering inderdaad haar taak tegenover de gemeenschap te vervullen wanneer noch zij, noch iemand anders in staat blijkt te zijn een juiste verantwoording af te leggen van hetgeen die gemeenschap aan de werkloosheid jaarlijks ten koste legt?

Uit het totaal van rond f 20,5 miljoen voor het dienstjaar 1927, om het even of dit bedrag in werkelijkheid aan den hoogen kant dan wel te laag is, blijkt duidelijk, welke eischen het werkloosheidsprobleem in financieel opzicht aan ons land stelt. Een zoodanige noodtoestand — de uitdrukking is niet te sterk — eischt meer dan een „op de hoogte zijn van de gemeentelijke werkloozenpolitiek”. Wil de Regeering waarlijk met vrucht naar een leniging van den nood streven, dan dient zij zelve het initiatief te nemen tot maatregelen, die haar in staat stellen zich een juist

denkbeeld te vormen van aard, oorzaak en financieel gevolg der werkloosheid.

Reeds eerder wijdden wij een tweetal artikelen aan het belangwekkend rapport der Amsterdamsche werkloosheidscommissie en wezen wij op het groote nut van den door deze Commissie verrichten lokalen enquête-arbeid.¹⁾ Het voorbeeld der hoofdstad vond tot dusver helaas nog geen navolging, ofschoon een juist oordeel over de werkloosheidsorzaken slechts kan worden verkregen door nauwgezette studie van de verhoudingen, niet slechts in één enkele gemeente, maar in het geheele land. Hoe wil men doeltreffende middelen ter bestrijding der werkloosheid treffen bij volkomen ontstentenis zoo van betrouwbaar cijfermateriaal als van statistische gegevens, die in staat stellen den werkloosheidsomvang van thans aan dien van vóór den oorlog te toetsen? Hoe kan de Regeering inderdaad met vrucht ingrijpen zolang, om slechts op één aspect van het probleem te wijzen, de gemeenten met uitzondering dan van Amsterdam evenmin als het Rijk door degelijk onderzoek hebben vastgesteld welk percentage werklozen blijft leunen op bedrijven die dezen overtolligen arbeidskrachten nu noch in de toekomst enig perspectief op arbeidsmogelijkheid biedt? Slechts een op initiatief der Regeering breed opgezette studie gepaard aan één uniforme verantwoording der uitgaven van Rijk, provincie en gemeente zal uiteindelijk kunnen leiden tot een duidelijk inzicht in oorzaak en wezen der huidige werkloosheid en zal het mogelijk maken maatregelen te beramen, die dezen toestand waarlijk zullen lenigen.

De overheid beseffe, dat het nijpend werkloosheidsprobleem meer van haar eischt dan het beschikbaar stellen van aanzienlijke jaarlijks aan steun uitgekeerde bedragen. Hier is een vruchtbaar terrein voor praktische toepassing eener doelbewuste welvaartspolitiek. een terrein, dat al te lang reeds braak ligt, wachtend op overheids-initiatief.

Moge de onbevredigende beantwoording der door den heer Knottenbelt gestelde vragen de Regeering tot het inzicht brengen, dat de huidige toestand niet bestendig mag worden. Het buitenland en met name Engeland ging ons reeds vóór; dat ook onze Regeering niet langer drale maar de hand aan den ploeg sla en de voor de hand liggende maatregelen treffe, die te lang reeds verwaarloosd, nochtans alleen in staat stellen meerdere kennis omtrent het werkloosheidsvraagstuk te verwerven. Zoo alleen kan het geneesmiddel gevonden worden!

C. V.

NIKKELEN PASMUNT.

Terwijl Duitschland, Oostenrijk, Italië, Frankrijk en andere landen, bij de door de inflatie noodig geworden nieuwe regeling van hun geldwezen, zich de, met het oog op de groote verarming waaraan zij ten offer vielen onbegrijpelijke, weelde hebben gemeend te mogen veroorloven, om voor de grootere coupures van hun pasgeld weder zilver te gaan gebruiken (vgl. „Economist”, 1924, bl. 317), kwam uit Zwitserland onlangs het bericht, dat de Regeering daar overweegt het zilvergeld door nikkel munt te gaan vervangen. De commissie aan welke de vraag der wenschelijkheid van den maatregel was voorgelegd, heeft, naar de bladen melden, een compromis-voorstel ingediend. Naast de vijf francstukken, die, zij het in geringer gewicht, uit zilver zouden blijven gevormd, zouden voor de kleinere coupures nikkel munten worden geslagen.

Het is jammer, dat niet een meer radicale hervorming wordt ingevoerd. Mogelijk zou dan dit voorbeeld ook elders, en met name in ons land, navolging vinden.

Principieele betekenis voor de regeling van het geldwezen heeft de zaak niet. Met het a-metallisme, volgens hetwelk alleen een geldregeling, waarin de waarde van de geldeenheid niet aan die van slechts een enkel goed (het goud) gebonden is, het sociaal en economisch zoo eminente belang der waardevastheid

van het geld kan brengen tot zijn recht, heeft zij niets te maken¹⁾.

Dat het voor de waarde van deze geldsoort (en hetzelfde geldt voor ons teekengeld, dat trouwens, zooals ook door de Staatscommissie van 1922 was voorgesteld, beter door beperking van zijn kwijtingskracht tot pasmunt ware te stempelen) volmaakt onverschillig is uit welke stof zij is vervaardigd; dat de keuze van die stof enkel door overwegingen van practijk moet worden bepaald (papieren centen of stuivers zal wel niemand gewenscht achten, al zijn de laatste in het begin van den oorlog als noodgeld ook in een enkele gemeente van ons land voorgekomen); en dat het er bij de pasmunt enkel op aan komt, haar waardevastheid tegenover de geldeenheid te verzekeren — dit staat, meen ik, wel onomstootelijk vast, en is ook door de ervaring steeds weer bevestigd. Voorbeelden, om bij ons land te blijven, van de berekening van tweeërlei prijzen, al naar gelang men met guldens van 945 of van 720 duizendsten fijn zilver, of met zilveren dan wel met papieren rijksdaalders betaalt, hebben zich nergens voorgedaan. Op grond van het voorafgaande dunkt het mij dan ook, nu andere min-kostbare metalen voor dit doel even goed bruikbaar zijn, een geheel ongerechtvaardigde weelde, het zilver voor ons pas- en teekengeld te blijven handhaven.

In welke mate vervanging van het zilver door bijv. nikkel-brons aan de schatkist een bate zoude opleveren, is natuurlijk niet volkomen nauwkeurig te bepalen. De wereldprijs van het zilver is wisselend en zou door verdere ontmunting allicht daling vertoonen, gelijk die van het nikkel, bij aanmunting van nikkelgeld op groote schaal, eenige stijging zou kunnen doen zien. Wat, dit terloops, een reden ware, om, indien tot vervanging van het zilver mocht worden besloten, daarmede niet te wachten tot andere landen ons wellicht voor zijn. Ook ware met de kosten van deze omvangrijke operatie voor 's Rijks Munt rekening te houden. Maar dat de zaak, voor zoover zij thans is te overzien, per saldo een zeer belangrijke bate zoude opleveren, waarvan dan een groot deel aan de Indische schatkist zoude moeten ten goede komen, is toch niet twijfelachtig.

Het Muntverslag over 1927 geeft op blz. 21 v.v. een raming van den omloop van zilveren munten, zoo hier te lande als in Ned.-Indië, op 1 Jan. 1928. Deze nu bedroeg in totaal aan rijksdaalders f 254 millioen, aan guldens van het oude gehalte f 162,8, en van het nieuwe f 25,6 millioen; aan halve guldens o. s. f 35,7 en f 16,2 millioen; aan Nederlandsche kwartjes en dubbeltjes o. s. f 10 en f 10,4 millioen. Van de circulatie van kwartjes en dubbeltjes in Ned.-Indië wordt een raming niet gegeven. Wel wordt de aflevering van deze muntspeciën sedert 1851 vermeld. Aannemende, dat de verhouding van de nog in circulatie zich bevindende muntstukken tot de totale aflevering dezelfde is als in Nederland, zou van deze munten op 1 Jan. 1928 nog in circulatie zijn geweest een bedrag van f 23,3 millioen aan kwartjes en van 22,6 millioen aan dubbeltjes. In totaal zou dan de omloop hebben bedragen: van zilvergeld met een gehalte van 945 duizendsten f 452,5 millioen, met een gehalte van 720 duizendsten f 87,7 millioen, en met een gehalte van 640 duizendste f 20,4 millioen. In deze muntspeciën steekt dus, wanneer men rekening houdt met gewicht en gehalte, een hoeveelheid fijn zilver ter grootte van 5,2 millioen KG., zijnde ongeveer de gemiddeld jaarlijksche wereldproductie in het tijdvak 1901—1905. In het jaar 1926, het laatste in het Muntverslag vermeld, bedroeg deze 7,9 millioen KG. Bij een prijs van stel 24 d. per ounce van 0,925 fijn (in 1927 was de prijs gemiddeld 26½ d.) zouden deze 5,2 millioen KG. een waarde hebben van f 215 millioen.

¹⁾ Op deze a-metallistische geldleer zal, in het voorbijgaan opgemerkt, het in het begin van September voor het eerst te Neurenberg vergaderend congres voor een Index-Currency Standard stellig nog weder eens licht doen schijnen.

¹⁾ Zie E.-S. B. van 1 en 8 Febr. 1928 (Red.).

Het totale gewicht van dezen geldvoorraad belooft ruim 5,8 miljoen KG. Werden nu deze muntspeciën vervangen door stukken van gelijk gewicht, ¹⁾ maar zooals onze stuiverstukjes vervaardigd uit nikkel-brons, dat voor $\frac{3}{4}$ uit koper en voor $\frac{1}{4}$ uit nikkel bestaat, dan zoude dus hiervoor een hoeveelheid van ongeveer 5,8 miljoen KG. van deze alliage noodig zijn. Deze zoude bij een koperprijs van zeg f 0,75 en een nikkelprijs van stel 2,25 per KG. kosten f 1,12½ per KG. Voor de aanmuntning van 5,8 miljoen KG. munten zou dus aan muntmateriaal slechts ruim f 6,5 miljoen noodig zijn. Men mag derhalve de bate, welke zoude worden verkregen door dit breken met het ijdel vermaak, om zijn kleine betalingen met zilver te kunnen doen, terwijl de groote met of op papier worden verevend, begrooten op ongeveer f 208,5 miljoen. Mij dunkt dat, nu hier en in de Oost de gezamenlijke schulden nog ruim 3 milliard beloopt, de belastingen mede hierdoor onmatig gewaar blijven drukken, en de behartiging van allerlei gewichtige belangen voorshands, wegens gebrek aan middelen, in het gedrang moet blijven, deze hervorming van onze geldregeling, welke, ik herhaal het, haar wezen en grondslagen geheel onaangetaast laat, toch wel zeer ernstige overweging zoude verdienen. Voor handhaving van een kostbaren opschik aan den zelfkant van het ruilverkeer is het nu toch waarlijk niet de tijd.

C. A. VERRIJN STUART.

DE OPKOMST VAN HET HUIS ROTHSCHILD, 1770—1830 ²⁾.

Frankfort was in de 18e eeuw een belangrijke handelsstad. Even ter zijde van den grooten Rijnweg gelegen, daar waar deze door dwarswegen wordt gesneden, was de stad een centrum van handelsverkeer, waar jaarmarkten werden gehouden, die in den tijd, toen het zwaartepunt van den handel naar het Westen (Antwerpen, Amsterdam en Londen) was verlegd, hun internationale beteekenis hadden behouden. In het wonderlijke, conservatieve conglomeraat van het Duitse Rijk was Frankfort een zelfstandige rijksstad, ondanks het golvend handelsleven in verouderde regeeringsvormen verstand en zoo stram in haar sociale geleidingen, dat bijv. de Joden nog in hun ghetto werden opgesloten gehouden.

In dit ghetto, daar waar het kleine roode schild uithing, woonde een vergeten Jodenfamilie, die eerst met Meyer Amschel (1744—1812) in het licht der openbaarheid trad.

Meyer Amschel scharrelde in allerlei, o.a. in oude munten, die hij als wisselaar — men gedenke de vele staten en de vele munten van het toenmalige Duitschland — in handen kreeg. Het aanleggen en verzorgen van munt- en penningkabinetten behoorde tot de liefhebberijen van dien tijd, liefhebberij, die ook door den befaamden erfprins Wilhelm van Hessen werd bedreven, den roerigen in Hanau resideerenden vorstzoon, man van ongebonden zeden, bedachtzaam en vasthoudend financier tevens.

Tot hem wist Meyer Amschel met zijn oude munten door te dringen; hij knoopte duurzame betrekkingen aan, die in 1769 den zoo begeerden titel van „Fürstlich Hessen-Hanauer Hoffaktor“ binnen brachten, een titel, te vergelijken met het hedendaagsche „hofleverancier.“

¹⁾ Gaat men uit van het volumen, in plaats van het gewicht, dan wordt de zaak voor de Schatkist nog voordeliger, wegens het feit, dat het soortelijk gewicht van nikkel en koper geringer is dan dat van zilver.

Het zou overigens zeker gewenscht zijn om, indien tot de hier bepleite wijziging van ons geldwezen mocht worden besloten, het gewicht van althans onze rijksdaalders en guldens tevens te verminderen. Niet wegens het geldelijk belang daarmede verbonden. Dit ware van slechts betrekkelijk ondergeschikte beteekenis. Maar terwille van het gemak van het publiek.

²⁾ E. C. Conte Corti, Der Aufstieg des Hauses Rothschild, 1770—1830, Leipzig 1927.

In de volgende jaren werd Meyer Amschel langzaam aan een gezeten man. Hij trad in 1770 in het huwelijk, gewon zonen en dochteren, vele zonen: Amschel, Salomon, Nathan, Karl en Jakob (James), die hij in zijn bedrijf opleidde, dat van allerlei omvatte, zoowel goederen- als wisselhandel en steeds grooter werd, maar waarin de afdeeling oude munten en penningen steeds een bijzondere plaats behield.

De Fransche Revolutie en de tijd van Napoleon brachten voor Frankfort en voor Rothschild groote veranderingen. Door de afsluiting ter zee en door het stelsel van zelfblokkade, dat Napoleon organiseerde in het continentaal systeem, werd de handel afgedrongen van de peripherie en in Midden-Europa geconcentreerd. Terwijl steden als Amsterdam hun beteekenis verloren, wonnen de binnen-Europesche handelssteden aan kracht en steeg onder hen ook Frankfort omhoog.

De achteruitgang van de beurs te Amsterdam sedert 1795 beteekende de groei van de Frankforter beurs; in Frankfort nam tevens de warenhandel toe, door het intense marktverkeer en door de vraag naar oorlogsbenoedigheden. Dat de stad in 1796 werd gebombardeerd, kon haar niet al te veel schaden; kon zeker Meyer Amschel geen leed doen, daar de Joden, na de verwoesting van een deel van hunne wijk, verlof kregen te wonen en handel te drijven buiten het voor hen gereserveerd gebied. Meyer Amschel dreef geld- en goederenhandel in allerlei branches, meest in wat de oorlog vroeg; in de oorlogswinsten van den Revolutietijd moet dan ook de grond voor de latere grootheid der Rothschilds worden gezocht. Hun vermogen ging met sprongen omhoog en moet reeds tegen het einde der 18e eeuw het miljoen zijn genaderd.

Bijzondere moeilijkheden, maar ook bijzondere kansen bood de handel met Engeland, met welk land alle verkeer moest worden afgesneden. Om de goede kansen zooveel mogelijk uit te buiten werd de jonge Nathan naar Londen gezonden, de meest gladde kop van het vijftal zonen en die zich na 'svaders dood tot hoofdleder van de Rothschildsche zaken ontwikkelen zou. Met zijn vertrek had de eerste afsplitsing van het huis Rothschild plaats en de overplanting van een tak naar Engeland. Spoedig volgde de vestiging in Parijs, waar James de gemeenschappelijke belangen behartigde; sedert werkten, onder leiding van Rothschild Sr., Frankfort, Londen en Parijs eendrachtig samen.

De Rothschilds omspanden reeds een ruim gebied met vele relatien, onder welke zij echter de oude met Wilhelm van Hessen, inmiddels keurvorst geworden en van Hanau naar de residentie Kassel verhuisd, geenszins verwaarloosden. Met zijn verheffing was Wilhelm van Hessen erfgenaam van het reusachtige vermogen zijns vader geworden, dat hij zoogooed mogelijk bestuurde, o.a. door belegging in leeningen van vreemde hoven, waartoe de Rothschilds hun bemiddeling boden. Meyer Amschel verwierf voor zijn goede diensten zelfs den titel van „Hessischer Oberhof-agent.“

De betrekkingen tot den keurvorst van Hessen kregen een bijzondere beteekenis na 1806, het jaar van Jena en Auerstädt. Met Pruisen zakte Hessen ineen; de keurvorst moest vluchten uit zijn weelderige residentie, na allerlei omzwervingen naar Praag, onder de bescherming van den keizer van Oostenrijk. Van uit die schuilplaats bestuurde Wilhelm van Hessen zijn geweldig vermogen, waarin het huis Rothschild hem onmisbaar werd en hem menigen zeer loonenden dienst bewees. In dezen tijd werden de draden gespannen, die het contact zouden bewerken met Oostenrijk, waar Metternich de groote leider werd.

Nog een andere beteekenis had het jaar 1806. Het Rijnverbond werd opgericht, onder opperdirectie van Napoleon en onder onmiddellijk bestuur van Dalberg, die zijn residentie in Frankfort kreeg. Het oude, stramme bestuur der rijksstad Frankfort verdween, de patricische Senaat, die de Joden steeds onwelwil-

lend gezind geweest was en hen aan vele beperkingen had onderworpen. De reeds verschaalde drank der revolutionnaire vrijheid bleek toch nog krachtig genoeg om de gezindheid in Frankfort jegens de Joden te veranderen.

Frankfort bloeide in deze jaren ongemeen. Het werd de eerste handels- en geldmarkt van het vasteland van Europa. Met verbazing constateerde de Oostenrijksche gezant: „Der Luxus ist aufs ungläublichste gestiegen. Das bare Geld wird viel öfter umgesetzt; . . . Handel und Industrie blühen auf und alles treibt solide Spekulation”.

De Rothschilds gedijden in dezen vetten grond; met Dalberg persoonlijk onderhielden zij daarenboven zeer goede betrekkingen. In 1810 traden zij voor het eerst als zelfstandige verzorgers van staatsleeningen op, dus zonder ruggesteun van den keurvorst van Hessen.

Over al dit zonnig geluk konden de moeilijkheden van het continentaal stelsel slechts een vluchtige schaduw werpen. Meyer Amschel stond aan huiszoekingen bloot, die hem echter, dank zij zijn voorzichtigte voorzorg, niet in moeilijkheden brachten, integendeel hem de geruststellende ambtelijke verklaring verschaften, „dat het huis Rothschild vroeger intensief in koloniale goederen en Engelsche manufacturen had gehandeld, maar dat het zich sedert de stremming van het Engelsche verkeer bezighield met bankzaken en met continentale goederenhandel”.

Te midden van al de spanning en schudding dier tijden overleed Meyer Amschel (1812), oud en der dagen zat, de grondlegger van een wereldmacht, die in de eerste helft der 19e eeuw in Europa tot ongehoorden invloed zou geraken en in de tweede helft haar plaats bijna onverminderd zou weten te bewaren.

Het werd nu Nathans dag! Niet alleen, dat van de vijf broeders hij de gladste zakenkop was, maar daarenboven woonde hij in Engeland, dat in den eindstrijd tegen Napoleon aan zijn medestrijders hulp en subsidie verstrekke en als overwinnaar uit de groote worsteling te voorschijn komen zou.

Groote sommen moesten in 1813—1814 aan Oostenrijk worden verstrekt. Waren vroeger de subsidies langs moeilijke wegen onder vele bezwaren vaak in baar geld verzonden, die betaling viel nu dubbel zwaar, wijl Engeland door het continentaal stelsel van edel metaal was gedraineerd.

Wat Corti over het continentaal stelsel zegt, is niet geheel juist en ook niet geheel vrij van tegenstrijdigheid¹⁾. Het continentaal stelsel, we doelden er reeds op, was van Napoleons zijde een stelsel van zelfblokkade van het Europeesche continent, tot afweer van de producten van den Engelschen handel (bijv. koloniale waren) en van de Engelsche nijverheid (bijv. textielgoederen). Het economische leven in Engeland werd met lamheid geslagen; een crisis brak los; wijl geen exportgoederen het land verlieten, vloeide het goud en zilver weg. Dezen voor Engeland zoo noodlottigen gang van zaken bevorderde Napoleon met zijn licentiehandel, schijnbaar een zwichten voor den druk van het blokkade-systeem, in werkelijkheid een gereglementeerde commercie, die producten van continentalen arbeid uitvoerde, maar in ruil geene of slechts weinige Engelsche goederen, maar wel goud en zilver binnenkomen liet.

Het is duidelijk, hoe zwaar voor Engeland in deze omstandigheden het zenden der oorlogssubsidies in specie wezen moest, en ook hoe moeilijk het moest zijn — daar uiteraard de wisselkoers niet buiten deze dingen bleef — bedragen van eenige beteekenis per wissel over te maken.

Hier nu bracht Nathan Rothschild uitkomst. Hij stelde tusschen de huizen te Londen, te Frankfort en weldra — na den val van Napoleon — ook te Parijs een soort clearingsverkeer in, dat niet alleen de En-

gelsche subsidiebetaling diende, maar ook in de vele transacties tusschen de verbonden mogendheden onderling en tusschen Frankrijk en deze zijn diensten bewees. Het behoeft niet te worden opgemerkt, dat al „clearend” tegen lager procent dan elk ander bemiddelaar vragen moest, Rothschild goede zaken deed.

Men heeft veel gefabeld over den invloed op het vermogen der Rothschilds van den slag bij Waterloo. Het is waar, dat de broeders onder elkander een snellen berichtendienst bezaten, die hen in staat stelde de groote gebeurtenissen van dien zoo wisselzieken tijd eerder dan ieder ander te vernemen en er hun voordeel mede te doen. Zoo is het ook waar, dat Nathan door een snellen koerier, die zich te Oostende in een schip geworpen had, eerder dan ieder ander, zelfs dan het Engelsche gouvernement, verwittigd werd van den afloop van het geduchte treffen, door de beurs in hooge spanning verwacht. Ongetwijfeld heeft hij er ook zijn voordeel mede gedaan en is het gewin niet onbelangrijk geweest. Maar het is niet juist, dat op dit eene geluk heel de fortune der Rothschilds is gebouwd; daarvan waren de fundamenten reeds lang gelegd en de muren en de bogen rezen bereids ver omhoog.

De jaren 1815 tot 1830 vormen het tijdvak van de onbetwiste heerschappij van Metternich. Zijn streven en dat van Oostenrijk en van de door beiden geleide Heilige Alliantie was de volken landsvaderlijk te besturen, aan de volken — na veel onrust — rust te geven en alle liberalisme en democratie en revolutie te onderdrukken, desnoods door gewapende interventie in het tot oproer bereide land.

Engeland, dat zich buiten de Heilige Alliantie hield, stond wat ter zijde, tot reactie en interventie weinig geneigd, vooral niet, sedert omstreeks 1825 de jonge Tories de teugels van het bewind hadden gegrepen.

Deze constellatie bepaalde de positie der Rothschilds in den nieuwen tijd. In het algemeen sloten zij zich bij de reactie aan; zij werden de bankiers der Heilige Alliantie, die zij — wanneer het tot interventie kwam, zooals in Napels en in Spanje — steunden met hun kapitaalcracht en hun crediet. Ook stonden zij gaarne achter de regeeringen, die met hun neuswijze stonden en volksvertegenwoordigingen, welke op het budget invloed zochten uit te oefenen, niet in goede harmonie verkeerden. Maar in Londen, waar Nathan immer waakzaam was, bleef de deur naar het liberalisme openstaan.

Uiteraard noodzaakten deze omstandigheden tot vestiging in Weenen, waar Salomon zijn tenten opsloeg. Amschel leidde de zaken van het huis in Frankfort; James bleef in Parijs en Nathan week niet van Londen.

Een vijfde afdeeling eindelijk werd in Napels gevestigd, waar Oostenrijk had geïntervenieerd en waar een Oostenrijksch bezettingsleger door de inwoners des lands moest worden betaald. Dit bracht financieele transacties mede tusschen Napels en Weenen, waarmede de Rothschilds zich belastten, die door Karl werden gerepresenteerd.

Terecht kon de gezant van Oostenrijk bij den Bondsdag te Frankfort schrijven: „Dieses Haus ist durch seine ungeheueren Geldgeschäfte, Wechsel- und Kreditverbindungen in der Tat jetzt zu einer wahren Puissance erwachsen und hat sich dergestalt in den Besitz des grossen Geldmarktes gesetzt, dass es die Bewegungen und Operationen der Potentaten und selbst der grössten europäischen Mächte zu hemmen und zu fördern imstande ist, wie es ihm gefällt”.

„Als een donderslag bij helderen hemel”, zoo suggereert een oude rhetorica in een overigens weinig waarschijnlijke vergelijking, brak in 1830 de Julirevolutie los. De Rothschilds waren juist verwickeld in Fransche conversieleeningen; bij het dalen der staatspapieren verloren zij ontzaglijke bedragen, naar eigen latere mededeeling 17 millioen, en de groote bankiersfirma, die zich zoo diep in financieele betrekkingen

¹⁾ Vgl. E. F. Heckscher, *The continental system, an economic interpretation*, Oxford 1922.

met de reactie verwickeld had, scheen haar ondergang nabij.

Toch is zij deze moeilijkheden te boven gekomen en ging ze na 1830 een nieuwe periode van bloei tegemoet. Corti wil hiervan vertellen in een tweede deel, dat wij gaarne van zijn hand verwachten.

Het boek van Corti is een aangenaam leesbaar boek, op de wijze der Engelsche levensbeschrijvingen met breede aanhalingen uit brieven versierd.

Maar het moest noodwendig aan den buitenkant der dingen blijven, daar de schrijver geen toegang tot de particuliere archieven der Rothschilds had. Balansen en grootboeken en intieme correspondentie, verondersteld dat dit alles aanwezig is, konden niet worden geraadpleegd.

Ook schiet de schrijver een enkele maal te kort in de schildering van de historische entourage; wij gaven er hierboven bij het continentaal stelsel reeds een voorbeeld van. Hoe leerzaam zou ook een vergelijking met de Fuggers der 16e eeuw zijn geweest, die ongetwijfeld tot belangrijke beschouwingen aanleiding geven kan, en voorts een tekening van de ontwikkeling van het bankierswezen en het emissiebedrijf voor staatsleeningen in den aan overgangen zoo rijken tijd van het laatst der 18e eeuw en het begin der 19e eeuw.

Maar zulke eischen moet men aan Corti niet stellen. Hij is een onderhoudend verteller, die over een belangrijke materie een vlot en goed boek geschreven heeft.

Z. W. SNELLER.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juli 1928, in vergelijking gebracht met de overeenkomstige cijfers van Juli 1927.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 40.725.000 op tegen *f* 42.417.900 in Juli 1927 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van *f* 1.692.900. Daarentegen overtrof de totale opbrengst de raming met *f* 1.893.600. Zooals echter reeds meermalen werd opgemerkt, en ook op den middenstaat is aangeteekend, is een vergelijking van raming en opbrengst voorshands nog zeer onzuiver, daar in de raming der inkomstenbelasting reeds de belastingverlaging is verwerkt, waarvan de invloed op de opbrengst zich eerst in de tweede helft van dit jaar zal doen gevoelen.

De totaal-opbrengst over de eerste zeven maanden van dit jaar bedroeg *f* 292.395.700, d.i. *f* 4.565.400 minder dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Daarentegen werd de raming in genoemde periode met *f* 20.575.800 overschreden. Wat hierboven ten aanzien van de maand-opbrengst werd opgemerkt, geldt evenwel in nog sterker mate ten opzichte van de opbrengst der eerste zeven maanden van het jaar. Niet alleen heeft men hier te rekenen met de inkomstenbelasting, waarvan de opbrengst voor het geheele jaar *f* 15 miljoen lager is geraamd, terwijl de belastingverlaging, met het oog waarop het ramingscijfer werd teruggebracht, eerst met 1 Mei jl. in werking is getreden, doch ook de personeele belasting maakt de vergelijking onzuiver; immers de voor 1928 geraamde inkomst is *f* 6.500.000 lager gesteld, terwijl de betreffende belastingverlaging zich nog slechts in geringe mate doet gevoelen.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden de vermogensbelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht-, de wijn- en de suikeraccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de zegelrechten, de registratierechten, de domeinen en de akten voor de jacht en de visscherij een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de gedistilleerdaccijns, de bieraccijns, de tabakaccijns, de belasting op rijwielen en rechten van successie, van overgang bij overlijden en

bij schenking en de loodsgelden. Over het algemeen genomen was de loop der middelen in de afgelopen maand niet bijzonder gunstig.

In tegenstelling met de vorige maand gaf de grondbelasting ditmaal een daling in opbrengst te zien. Het decrees bedroeg *f* 384.500. Dank zij de ruime ontvangsten in eenige vorige maanden van het jaar beliep de inkomst over de eerste zeven maanden van 1928 toch nog *f* 595.800 méér dan die van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, hetgeen waarschijnlijk voor een deel aan snellere invordering mag worden toegeschreven. Gerekend over zeven maanden werd de raming met *f* 3.969.600 overtroffen, waarbij intusschen moet worden bedacht, dat de grondbelasting in het midden des jaars zeer ruim pleegt te vloeien; ook in de afgelopen maand kwam ruim 11 ton boven de geraamde opbrengst binnen.

Ook de personeele belasting liep in opbrengst terug (met *f* 154.100), waarin eenige invloed der belastingverlaging, tot stand gebracht door de wet van 28 December 1926 (Staatsblad No. 432), is te onderkennen. De raming werd in de afgelopen maand met ruim 18 ton overschreden, waarbij men evenwel heeft te rekenen met de omstandigheid, dat Juli voor de personeele belasting steeds een gunstige maand is. In de eerste zeven maanden van het loopende jaar kwam reeds *f* 894.000 minder binnen dan in het tijdvak Januari t.m. Juli 1927, terwijl 7/12 der raming met *f* 467.000 werd overtroffen. Zooals reeds hierboven werd opgemerkt geeft dit laatste cijfer echter een te gunstigen indruk, daar de belastingverlaging, met het oog waarop de betreffende middelenpost *f* 6½ miljoen lager werd geraamd, nog slechts in beperkte mate invloed uitoefent.

De inkomstenbelasting gaf in de afgelopen maand een belangrijk lagere opbrengst te boeken. De teruggang bedroeg *f* 1.229.400. Ook de raming werd bij lange na niet gehaald (opbrengst *f* 3.697.900 minder); de maand Juli is echter voor deze belasting doorgaans vrij ongunstig. Bij vergelijking van de ontvangsten over de eerste zeven maanden van 1927 en 1928 blijkt, dat de opbrengsten als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Juli 1927	Jan. t/m. Juli 1928
1924/25....	<i>f</i> 1.197.000,—	—
1925/26....	„ 3.571.600,—	<i>f</i> 645.000,—
1926/27....	„ 58.570.200,—	„ 2.990.600,—
1927/28....	„ 1.754.000,—	„ 57.796.900,—
1928/29....	„ —	„ 347.400,—
Totaal.	<i>f</i> 65.092.800,—	<i>f</i> 61.779.900,—

Uit dit vergelijkend overzicht blijkt, dat tot dusver in het loopende jaar *f* 3.313.000 minder werd ontvangen dan in het voorafgaande. Ongetwijfeld mag dit voor een deel hieraan worden toegeschreven, dat in 1927 achterstand werd ingehaald, hetgeen de ontvangst gunstig beïnvloedde, terwijl thans de snellere invordering voor wat dit middel betreft van geen betekenis meer is. In dit verband moge er nog op worden gewezen, dat in de eerste zeven maanden *f* 12.196.600 boven de raming is binnen gekomen. Deze overschrijding behoeft intusschen niet te verwonderen, daar in de eerste vijf maanden van het jaar doorgaans meer dan de helft van de geheele jaar-opbrengst wordt gind. Aan den anderen kant dient te worden bedacht, dat de belastingverlaging, in verband waarmede het ramingscijfer is teruggebracht, eerst met 1 Mei jl. in werking is getreden, zoodat de overschrijding der raming feitelijk beduidend minder heeft bedragen.

De vermogensbelasting was de eenige directe belasting, die een hooger opbrengstcijfer vertoonde. Het accres beliep *f* 26.600 en deed de opbrengst over de eerste zeven maanden *f* 238.500 stijgen boven die van hetzelfde tijdvak van 1927. Daarentegen werd de raming in het tijdvak Januari t.m. Juli niet bereikt; het nadeelig verschil bedroeg *f* 414.100. De maanden Juni t.m. September zijn echter voor de vermogensbelasting niet gunstig; in de afgelopen maand bracht

genoemd middel ruim *f* 744.000 minder dan de raming op.

De dividend- en tantiëmelasting leverde *f* 340.400 minder dan in Juli 1927, waarbij intusschen moge worden opgemerkt, dat de opbrengst in Juli 1927 buitengewoon hoog was. Op zichzelf beschouwd was de inkomst in de afgelopen maand zeer gunstig te noemen; een bedrag van *f* 5.956.300 wordt zelden of nooit bereikt. Zooals bekend komt de dividend- en tantiëmelasting op zeer onregelmatige wijze binnen; een zeer belangrijk deel wordt in slechts enkele maanden ontvangen. Ditmaal werden, evenals het vorige jaar, in de maand Juli blijkbaar de groote aanslagen voldaan. Gaat men echter de ontvangsten over de eerste zeven maanden na, dan is het resultaat voor 1928 niet zoo gunstig; in het vorige jaar kon *f* 437.700 méér worden geboekt; voorts bleef de opbrengst *f* 409.400 bij 7/12 der raming ten achter.

De invoerrechten bleven zich in stijgende lijn bewegen, evenals het statistiekrecht. Het surplus bedroeg respectievelijk *f* 473.600 en *f* 8.200. Ook gerekend over zeven maanden geeft de loop van deze beide middelen reden tot tevredenheid. Zoowel de opbrengst als de raming werden in gemeld tijdvak niet onaanzienlijk overtroffen; bij de invoerrechten met *f* 3.226.400 en *f* 3.575.900 en bij het statistiekrecht met onderscheidenlijk *f* 153.200 en *f* 107.200.

Van de accijnzen bracht de zoutaccijns *f* 21.700 méér op, waarvoor een bepaalde oorzaak niet aanwijsbaar is. Gerekend over 7 maanden bracht het zout *f* 87.600 minder in de schatkist dan het vorige jaar en ruim *f* 100.000 minder dan 7/12 der raming. Ook de geslachtaccijns leverde een surplus boven de gelijknamige maand van 1927 (van *f* 88.100), evenals de wijnaccijns, die *f* 5.000 in opbrengst vooruitging. Daarentegen wees de gedistilleerdaccijns een lagere inkomst aan van *f* 352.200. De opbrengst van dit middel blijft nog voortdurend bij de verwachting ten achter; in de eerste zeven maanden werd *f* 768.200 minder dan in de gelijknamige maanden van 1927 en *f* 1.252.700 beneden de raming ontvangen. De bekende oorzaken (smokkelarij in Noord-Brabant; toenemend gebruik van alcoholvrije dranken) doen zich hier gevoelen. Ook het bier gaf minder te boeken (*f* 81.600); de raming werd daarentegen met ruim *f* 30.000 overschreden. Gerekend over zeven maanden steeg de opbrengst *f* 457.000 boven die van dezelfde periode van 1927. De suikeraccijns wees een hogere inkomst van *f* 503.800 aan, doch deze vooruitgang was slechts schijnbaar, daar de maand Juli in 1928 vijf tegen in 1927 vier verschijndagen van den krediettermijn (Maandagen) telde. Neemt men dit in aanmerking, dan blijkt per week in Juli 1928 minder veraccijnsd te zijn dan in de maand Juli van het vorige jaar. Gerekend over 7 maanden gaf 1928 een surplus van *f* 1.753.200 boven 1927 en van *f* 1.026.900 boven 7/12 der raming. Eindelijk trekt de tabakaccijns de aandacht, die *f* 471.000 in opbrengst terugliep, hetgeen intusschen na de ruime ontvangsten in de vorige maanden van geen beteekenis is te achten.

De belasting op gouden en zilveren werken leverde *f* 18.000 méér op dan in Juli 1927. Met 1 Juli 1927 trad evenwel de gewijzigde waarborgwet in werking, waarbij voor de betaling van het recht een krediettermijn werd toegestaan, waardoor de opbrengst over die maand abnormaal laag was. De belasting op rijwielen leverde *f* 39.600 minder op. De totale opbrengst der eerste zeven maanden bedroeg *f* 6.054.800, waarvan 10 pCt. aan de gewone middelen ten goede is gekomen. In de maanden Januari t.m. Juli 1927 werd *f* 6.702.100 ontvangen. Waar de prijs van een rijwielpaatje van *f* 3 tot *f* 2,50 is verlaagd, beteekent dit, dat in 1928 het aantal rijwielen al weer belangrijk is toegenomen.

De zegelrechten gaven een stijging te zien van *f* 102.400, welke geheel aan het ruimer vloeien van de beursbelasting was te danken, welke een accres van *f* 148.800 vertoonde. De registratierechten leverden

f 635.000 méér op, waarschijnlijk ten gevolge van nieuwe emissies. Tot dusver maakte deze groep van mid-delen een goed figuur. Gerekend over zeven maanden werden zoowel de opbrengst van het vorige jaar als de raming overschreden, bij de registratierechten zelfs met aanzienlijke bedragen (*f* 3.396.400 en *f* 3.271.200), en dit terwijl de opbrengstcijfers voor de zegel- en registratierechten voor 1928 resp. *f* 5.000.000 en *f* 1.500.000 hooger zijn geraamd.

De successierechten gaven in de afgelopen maand *f* 517.500 minder te boeken, waarin de verlaging der tarieven door de wet van 28 December 1926 (Staatsblad No. 429) tot uitdrukking komt. Over het tijdvak Januari t.m. Juli bedroeg de teruggang *f* 7.746.300. Ook de raming werd in genoemd tijdvak niet gehaald (ontvangst *f* 1.508.900 minder). Weliswaar kan dit tekort nog in de volgende maanden bij dit middel, dat op zeer onregelmatige wijze binnenkomt, worden aangezuiverd, doch de kans is groot, dat het voor 1928 geraamde opbrengstcijfer ad *f* 40.000.000 (*f* 5.000.000 lager dan dat voor 1927) te hoog zal blijken te zijn genomen.

De domeinen brachten in de afgelopen maand *f* 5.100 méér op en de akten voor de jacht en de vissche-rij *f* 2.000. Daarentegen vertoonden de loodsgelden een daling van *f* 11.900. De loop van laatstgenoemd middel stelt teleur; in de eerste zeven maanden van 1928 kwam *f* 58.800 minder binnen dan in dezelfde periode van het vorige jaar en *f* 356.300 beneden 7/12 der raming.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” beliepen in de afgelopen maand *f* 6.492.900 tegen *f* 7.846.600 in Juli 1927. Van eerstgenoemd bedrag was ruim *f* 1.746.000 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. In de eerste zeven maanden van 1928 werd in totaal *f* 49.436.100 ontvangen (in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar *f* 63.249.700).

Voor het „Wegenfonds” kwam in de afgelopen maand *f* 752.200 binnen, waarvan *f* 165.400 op rekening komt van de Rijwielenbelasting. De opbrengst over de eerste zeven maanden van 1928 bedroeg *f* 11.603.800 (waarvan *f* 5.449.300 rijwielenbelasting). In de maand Juli van 1927 werd *f* 409.500 ontvangen.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

NA DE WETTELIJKE STABILISATIE IN FRANKRIJK.

Prof. B. Nogaró te Parijs schrijft ons:

Het probleem der prijsstijging.

Algemeen wordt in Frankrijk als een dogma aangenomen, dat de stabilisatie een stijging der prijzen ten gevolge moet hebben. Deze bewering schijnt te zijn gebaseerd op de ruwe voorstelling, dat de terugkeer tot den gouden standaard de invoering van de wereldgoudprijzen medebrengt. Wat zijn echter wereldgoudprijzen? Eigenlijk bestaat er zoo iets niet: er zijn prijzen, genoteerd in de Vereenigde Staten of Groot-Brittannië, landen, die niet slechts den gouden standaard voeren, doch wier geldeenheid tegenwoordig weer het voor-oorlogsche gewicht aan goud vertegenwoordigt. In andere landen noemt men goudprijzen, de prijzen *uitgedrukt in dollars of ponden van de koopwaren van deze landen*. Na een wisseloperatie blijkt dan, dat de Fransche goudprijzen aanzienlijk lager blijven dan de Engelsche of Amerikaansche goudprijzen; dit ten minste wat de gemiddelden betreft, omdat de prijsstijging in Frankrijk over het algemeen niet gelijk is aan het koersverschil ten opzichte van 1914 plus de prijsstijging in de Vereenigde Staten en Engeland.

Inderdaad bestaat er geen enkele aanleiding voor, dat de stabilisatie de prijzen doet stijgen. Het gemiddelde van de binnenlandsche prijzen hangt eensdeels af van de prijzen van de ingevoerde of uit te voeren producten, die rechtstreeks afhankelijk zijn van den wisselkoers, en anderdeels van de prijzen der producten van de in het binnenland voortgebrachte waren, die hiervan min of meer onafhankelijk zijn. Nu wordt,

zelfs wat de prijzen der in en uit te voeren waren betreft, de waarde bepaald door de hoogte van den wisselkoers, zij deze vast of onvast. Ongetwijfeld werd de stabilisatie in België gevolgd door een prijsstijging, doordat de regeering haar had uitgevoerd tegen de hoogste wisselkoersen en de handhaving van dit niveau de prijzen heeft doen stijgen, naar mate men de voorraden vernieuwde. Maar in Frankrijk zou het niet zoo zijn en is het ook werkelijk niet zoo geweest, daar de stabilisatie in dat land was voorafgegaan door een aanzienlijk herstel van den wisselkoers. Inderdaad wordt het indexcijfer voor de groothandelsprijzen, dat in December 1926, toen de stabilisatie feitelijk werd uitgevoerd, 640 was, ook nu weer gevonden op precies dezelfde hoogte (637). Het is waar, dat er eerst een daling heeft plaats gehad en dat het algemeene indexcijfer voor groothandelsprijzen in October 1927 tot 600 daalde, doch dit toont aan, dat de Fransche stabilisatie werkelijk was gevolgd, niet door een stijging, doch door een daling der prijzen: en voor de latere stijging vindt men gemakkelijk een verklaring in de verandering der douane-tarieven.

Wat de kleinhandelsprijzen betreft, deze hebben een soortgelijke evolutie ondergaan, met dit verschil, dat zij zich thans op een aanmerkelijk lager niveau bewegen dan in het eind van 1926.

Nadat hun niveau December 1926, ten tijde der stabilisatie, 599 was, daalde dit onafgebroken tot November 1927, in welke maand het indexcijfer 500 werd bereikt. Vervolgens vond een vrij geringe stijging plaats, zoodat in Maart 1928 het cijfer 524 werd behaald. De prijzen stegen verder en wel tot 557 in Juni j. Thans is het indexcijfer weer 547.

Het is eveneens heel waarschijnlijk, dat de jongste stijging der kleinhandelsprijzen voor een goed deel te wijten is aan de douane-tarieven en men mag er wel bijvoegen, aan de inrichting van den kleinhandel zelf; want er moet wel op gelet worden, dat de prijs voor het vleesch in de Fransche steden op dezelfde hoogte is gebleven, terwijl de veeprijs op het platteland, ten minste wat runderen en varkens betreft, ongeveer met een derde is gedaald.

Indien de feiten het klaarblijkelijk theoretisch onjuiste begrip „prijsstijging, noodzakelijk gevolg van de werkelijke stabilisatie” tegenspreken, is het duidelijk, dat het begrip „prijsstijging, toegeschreven aan de stabilisatie van rechtswege” nog veel minder te verdedigen is: de stabilisatie van rechtswege, zoodat zij inderdaad in Frankrijk is uitgevoerd tot den zelfden koers als de werkelijke stabilisatie, nadat deze laatste gedurende 18 maanden had gewerkt, bevestigt slechts den feitelijken toestand en scheidt geen enkel nieuw feit op economisch gebied. Ten hoogste kan men zeggen, dat deze wettelijke stabilisatie, voorzover hierbij de duurzaamheid van de nieuwe prijschaal betrokken is, psychologisch een gunstige factor zal zijn voor het herstel van de hooge en gemiddelde salarissen en de progressieve stijging der huren. En misschien zal op den duur een geringe verhooging van de kostprijzen in zekere ondernemingen hiervan het gevolg zijn.

Men kan zonder aarzelen beweren, dat buiten deze twee onderstellingen de wettelijke stabilisatie geen invloed op de prijzen zou hebben uitgeoefend. Bovendien wordt dit door de eerste indexcijfers, die wij hebben kunnen verzamelen, bevestigd. Het laatste indexcijfer der groothandelsprijzen te Parijs is inderdaad iets lager dan het voorafgaande (637 in plaats van 639): het indexcijfer voor de kleinhandelsprijzen is meer gedaald (547 tegen 557 een maand tevoren). Dit verhindert niet, dat het Fransche volk voortgaat met te spreken over de prijsstijging, alsof deze werkelijk bestond, omdat het zich heeft laten overtuigen, dat deze moest plaats vinden.....

De herschatting van de balansen.

De wettelijke stabilisatie kon niet nalaten, verschillende juridische problemen uit te lokken. Men moest

zich in de eerste plaats afvragen, hoe de toestand voor houders van Fransche staatsschuld en waarden met vaste inkomsten zou worden. Aan het einde van de laatste zittingsperiode had de Heer Poincaré te dien aanzien woorden gesproken, waaruit zou kunnen worden opgemaakt, dat hij aan houders van schuldbewijzen met vaste inkomsten rechten toekende, die uit de stabilisatie zouden voortvloeien. Tijdens het laatste debat echter heeft hij zich categorisch tegen een dergelijke stelling uitgesproken. Hij heeft er overigens terecht de aandacht op gevestigd, dat houders van Fransche staatsschuld en andere waarden met vaste inkomsten er niets bij zouden winnen door steeds de denkbeeldige hoop op revalorisatie bij de regeling van de feitelijke stabilisatie te blijven koesteren. Men zou evenwel hebben kunnen verwachten, dat de wettelijke stabilisatie, ten slotte door de vertegenwoordigers der houders van Fransche staatsschuld aangenomen, tot een krachtigen aanval van die zijde, om compensaties te verkrijgen, aanleiding zou geven. Men moet echter erkennen, dat deze aanval tot nu toe vrij zwak is geweest: misschien is dit feit toe te schrijven aan de moeilijkheid, die er zou zijn, indien zelfs een geringe vergoeding aan de houders werd toegestaan, daar het in vele gevallen bijna onmogelijk is, het bewijs voor den datum, waarop de schuldbewijzen werden gekocht, te leveren. Ongetwijfeld moet dit stilzwijgen ook hieraan worden toegeschreven, dat niet alleen de staat, doch ook machtige maatschappijen, speciaal de spoorwegmaatschappijen, hierbij betrokken zijn, die ernstig zouden worden getroffen, indien men het beginsel van compensatie aan houders van schuldbewijzen met vaste inkomsten doorvoerde.

Anderzijds heeft de revalorisatie het probleem van balanshervorming opgeworpen. Sommige partijen hebben bovendien een politieke beteekenis aan deze hervorming willen toekennen, door de aandacht op het gebrek aan overeenstemming tusschen de taxatie van de onroerende goederen van de Bank van Frankrijk en hun werkelijke waarde te vestigen. Gegeven de wijze, waarop de munthervorming in Frankrijk heeft plaats gehad door invoering van den goudfrank, geheel overeenkomend met den koers van den tevoren gestabiliseerden papierfrank, is het niet dringend noodig, de balansen te herschatten en schijnt dit slechts van belang voor de onroerende goederen van maatschappijen en voor de berekening der reserves. Het spreekt van zelf, dat het van eenig belang is, de activa der maatschappijen met hun werkelijke waarde op te nemen, doch deze bewerking is tamelijk moeilijk te verwezenlijken en de deskundigen aarzelen nog omtrent de wijze van invoering. Anderzijds gaat het vraagstuk gepaard met een fiscaal probleem, want men moet duchten, dat de fiscus de verandering in de waardebepaling van de bezittingen der maatschappijen als een belastbare waardevermeerdering zal beschouwen. Alvorens eventuele wetten voor de balanshervorming uit de vaardigen, schijnt het gewenscht, dit fiscale probleem op te lossen. Dit is bovendien een punt, waarbij de Fransche wetgeving door aanvulling stellig zou winnen.

De buitenlandse handel.

Men moet zich eveneens afvragen, hoe de Fransche buitenlandse handel, zowel door de feitelijke, als door de wettelijke stabilisatie, werd beïnvloed.

In dit opzicht moet men vaststellen, dat de laatste zes maanden in vergelijking met de uitkomsten van het voorafgaande jaar een tegenstelling vertoonen. Over het algemeen zijn de in- en uitvoeren lager dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. Bovendien is de handelsbalans tegenwoordig passief; de cijfers zijn als volgt:

	Iste kwartaal 1927	Iste kwartaal 1928
Invoeren	27.000.000.000	26.300.000.000
Uitvoeren	26.841.000.000	25.249.000.000

Het zou volkomen irrationeel zijn, uit deze globale

vaststellingen positieve conclusies te willen trekken. Alvorens eenige waardeering te formuleeren, zal het noodig zijn tot analyse over te gaan; men bevindt dan, dat de Fransche buitenlandsche handel de volgende ontwikkeling vertoont.

Ten eerste waren, wat de fabricaten betreft, de invoeren in 1927 lager dan die in 1926; in 1928 was er integendeel een toeneming, zelfs op het cijfer voor 1926: daarentegen daalden de uitvoeren van fabricaten, behalve echter in het tweede kwartaal van 1928, toen de verkoopen van fabricaten een toeneming tegenover 1927 vertoonden.

Over het algemeen kan men echter zeggen, dat, wat de fabricaten betreft, de invoeren toenamen, terwijl de uitvoeren achteruitgingen.

Ten opzichte van de grondstoffen voor de industrie komt men tot precies dezelfde slotsom: de invoeren vertoonen een stijging, terwijl de uitvoeren een daling aanwyzén. Men moet hieraan echter toevoegen, dat de invoeren van grondstoffen in 1927 lager waren dan in 1926.

Wat ten slotte de levensmiddelen betreft, verschilde de tendens van 1927 met die van 1928: de invoeren verminderden, terwijl de uitvoeren vermeerderden.

Waar de toestand van den Franschen buitenlandschen handel aldus is ontleed, kan men daaraan eenige waardeeringselementen ontleenen. Wat de levensmiddelen betreft, schijnt de toeneming van de uitvoeren in 1928 verband te houden met de toeneming van de Fransche productie, in het bijzonder met de vermeerdering van den veestapel en den sindsdien toegestane vrijen uitvoer van landbouwproducten. Wat den achteruitgang van de invoeren betreft, is het geenszins uitgesloten, dat deze eenigszins verband houdt met de verhooging der douane-tarieven.

Wat anderzijds de vermeerdering van den invoer van fabricaten betreft, is het zeer waarschijnlijk, dat deze verband houdt met het Fransch-Duitsche Handelsverdrag, dat inderdaad een verlaging van het Fransche douane-tarief ten gevolge had. Duitschland zag zich tot dusver tegenover het algemeene tarief geplaatst, hetgeen in vele gevallen prohibitief werkte. Wat den uitvoer van fabricaten betreft, die bovendien een zeer geringe daling tusschen het eerste kwartaal van 1928 en het eerste kwartaal van 1927 had ondergaan, deze maakt, integendeel indien men de tweede kwartalen van deze beide jaren vergelijkt, plaats voor een stijging in 1928. De afnemings in den uitvoer van fabricaten schijnt dus zeer gering en van korten duur te zijn geweest, hetgeen eens te meer bewijst, dat de stabilisatie van het geld in Frankrijk niet de door sommigen aangekondigde crisis heeft veroorzaakt.

Ten slotte schijnt de ontwikkeling van den Franschen buitenlandschen handel, ten opzichte van de grondstoffen, duidelijk een neiging tot hervatting der zaken aan te toonen. De Fransche industrie, voor goed verzekerd van een vaste valuta, is zeer optimistisch gestemd en voorziet zich van voorraden met het oog op de toenemende productie.

ONTWIKKELING EN BETEKENIS VAN DE STAATSBANK VAN DE UNIE DER SOCIALISTISCHE SOVJET REPUBLIEKEN.

De heer G. Böse te Heidelberg schrijft ons:

De eerste belangrijke gebeurtenis in de ontwikkeling van het Russische bankwezen van de verhoudingen in het oude Rusland tot het tegenwoordige regime was de samensmelting van verschillende handelsbanken met de Staatsbank onder den naam van Volksbank, die op 14 December 1917 na de omwenteling plaats vond. In den tijd van het z.g. oorlogscommunisme trad een tot desorganisatie leidende verwaarloozing, vooral van het particuliere bankwezen in, te zamen met een bedenkelijke minachting van de functie van het bankwezen voor den geldsomloop en de kapitaalverzorging van het land. De inflatie werd door

de ver doorgevoerde uitschakeling van de vrije markt en de distributie van verbruiksgoederen van overheidswegen versterkt en leidde ten slotte tot een volslagen koersverandering door de verziende „realpoliticus” Lenin, tot de zoogenaamde „nieuwe economische politiek”. Eerst van dit oogenblik af kon de reeds langen tijd werkende Staatsbank van de Sovjet Republieken (Gosbank), onder de leus een nieuw economisch idee te zullen doorvoeren, haar volle werkzaamheid beginnen. Het tegenwoordige economische stelsel van het bolsjewisme ontwikkelde zich langzamerhand. De gedachte van een communistische, economische orde kon nog slechts als fictie gehandhaafd worden. Weliswaar werd de terugkeer tot het Middeleeuwsche kapitalisme als een tactisch meesterstuk van de Sovjets tegenover het internationale kapitalisme voorgesteld en als een begin van een krachtige politiek tot verwezenlijking van de wereldrevolutie door het wijdvertakte propaganda-apparaat geprezen. Maar in werkelijkheid was dit stelsel door het inzicht voorgeschreven, dat de Sovjets hun economisch bestaan zonder de overigens zoo gesmade praktijk van het kapitalisme op den duur niet meer zouden kunnen handhaven, noch in het binnenland, waar de staatsbegroting en de belastingverhoudingen dringend een verandering vereischten, noch in het buitenland, waarmede de verbanden sterker bleken te zijn dan ieder streven naar autarchie. In dit verband werd aan het bankwezen van de U.S.S.R. weer zijn centrale plaats in de volkshuishouding ingeruimd. De Staatsbank neemt — geheel in den geest van het Bolsjewisme — een allesoverheersende plaats in. Zij verzorgt niet slechts het geldwezen van het land, maar is tegelijkertijd de belangrijkste handelsbank. Onder haar leiding werd de hervorming van het geldwezen tot stand gebracht. Allereerst ging men de steeds meer om zich heen grijpende inflatie tegen door twee deflationistische maatregelen. Bij den eersten maatregel op 3 November 1921 werden 10.000 roebels van den ouden geldsomloop met 1 roebel van het in 1922 uitgegeven geld gelijkgesteld en bij den tweeden maatregel op 2 October 1922 werden 100 van deze nieuwe roebels weer vervangen door één roebel, die in 1923 werd uitgegeven. De werkelijke hervorming van het geldwezen vond echter plaats in October 1922 met de verordening over de uitgifte van bankbiljetten tegen goudtscherwonets door de Staatsbank (één tseherwonets is gelijk 10 roebel). Het oude papiergeld circuleerde nog bijna anderhalf jaar naast de nieuw ingevoerde banktscherwonets, totdat in Februari 1924 de uitgifte van het oude papiergeld definitief gestaakt werd. Op 1 Maart 1924 volgde de vaststelling van den wisselkoers met 1 goudroebel, is gelijk aan 50 milliard oude roebels. Van Juni 1924 af was de begrotingspolitiek van den staat erop gericht om, zonder tot de uitgifte van papiergeld over te gaan, met de aanwezige geldmiddelen rond te komen. De begroting 1924/25 was reeds op die basis vastgesteld. De dekking van het bankpapier heeft in den loop der jaren noch absoluut, noch relatief groote veranderingen ondervonden. De volgende tabel geeft een overzicht van de dekkingsbestanddeelen in den loop der laatste jaren.

	Goud, Zilver, Platina	Buitenl. Wissel- portef.	Totaal	Di- versen ¹⁾	Totaal- dekking	Aan de Staats- comm. overge- dragen bnkbilj.	Vrijblijv. recht v. uitgifte
28.11.23	4,1	1,0	5,1	—	5,1	2,0	3,1
1.10.23	85,6	34,1	119,7	117,8	237,5	235,0	2,5
1.10.24	138,8	100,2	239,0	304,0	543,0	518,9	24,1
1.10.25	216,6	46,7	262,3	527,7	790,0	756,6	33,4
1.10.26	183,9	51,2	235,1	644,9	880,0	856,3	23,7
1.10.27	194,3	74,6	268,9	771,1	1040,0	1026,6	13,4

¹⁾ Buitenlandsche wissels, gediscoteerde wissels, door zakelijk onderpand gedekte promessen.

Hieruit blijkt, dat de totale dekking ongeveer gelijk is gebleven met de ontwikkeling van de biljettenuitgifte.

Naast de waakzaamheid voor de stabilisatie van de valuta heeft de Staatsbank de groote taak het Russische bedrijfsleven met credieten te voorzien. Twee

taken, die slechts in het nauwste verband met elkaar bereikt kunnen worden.

Bij de bovenvermelde geldhervorming in het jaar 1924 was het credietstelsel van de U.S.S.R. voorzover het nog functioneerde, sterk gedifferentieerd en zonder eigenlijk stelsel. Het lag in de straffe economische politiek, die de Sovjet-Republiek op het oog had, opgesloten om ook op dit gebied tot concentratie te komen en de betrekkelijk spaarzaam aanwezige credietmiddelen in de verschillende takken der volkshuishouding te leiden, respectievelijk de voorwaarden voor de vergroting van het crediet-volumen voor de productie te scheppen. Na de in 1926/27 tot stand gebrachte samensmelting van het vroeger aanwezige net van groote credietinstellingen, omvat het centrale credietstelsel op het oogenblik zonder de Staatsbank de volgende instellingen:

de Coöperatiebank (Usekobank), voor het financieren van coöperaties,

de Bank voor den buitenlandschen handel, voor het financieren van den in- en uitvoer,

de Handels- en Industriebank (Prombank), voor het financieren van industriële ondernemingen en handelsmaatschappijen,

de Bank voor Electro-industrie, voor het financieren van de electro-industrie, en

de stedelijke bankinstelling van Moskou (Mosgorbank), voor het financieren van gemeentelijke instellingen van de stad Moskou.

De ruggegraat van al deze banken is de Staatsbank der U.S.S.R., die voor de bevrediging van de credietbehoefte alleen dan in te springen heeft, indien de speciale bankinstellingen niet over voldoende middelen beschikken. De alles overheerschende betekenis van de Staatsbank blijkt uit een opstelling van de balans van alle credietinstellingen in de laatste jaren en het aandeel, dat de Staatsbank daarin heeft.

	1 Oct. '24	1 Oct. '25	1 Oct. '26	1 Oct. '27
In miljarden Roebels.				
Totaal	2.4	5.4	6.6	8.2
waarvan de Staatsb.	1.6	3.4	3.7	4.4

De volgende staat geeft een overzicht van de ontwikkeling der belangrijkste balansposten van de Staatsbank.

	1.10. 1922	1.10. 1923	1.10. 1924	1.10. 1925	1.10. 1926	1.9. 1927
In millioenen Roebels.						
Balanstotaal:	154,6	836,5	1618,8	3403,3	3691,5	4670,1
<i>Belangrijkste Activa:</i>						
Disconteerings						
en Beleeningen.	39,9	301,8	542,5	1224,6	1580,7	2133,0
Graantransacties.	1,9	19,3	71,3	168,4	208,3	136,5
Valuta en met.res.	5,2	144,8	297,1	298,0	253,4	289,4
Waardepapieren .	—	144,7	47,6	87,6	71,9	278,9
Kas	23,9	22,5	62,2	125,1	96,2	66,2
<i>Belangrijkste Passiva:</i>						
Kapit. en Res.fonds	1,5	50,0	107,0	115,0	133,0	303,0
Deposito'sensaldo in rek.-courant van h. Commissariaat van Fin.						
Andere deposito's	73,0	17,2	91,2	249,4	326,4	262,2
Speciale rekening van h. Commissariaat van Fin.	—	85,4	202,0	420,5	470,6	583,8
Bankbiljetten ...	—	76,4	85,2	280,0	403,8	425,1
		235,0	521,9	756,6	856,8	953,3

Over de credietverleening van de Staatsbank, die haar net van filialen sterk uitgebreid heeft, valt nog op te merken, dat aan de bijzondere centrale bankinstellingen, wier middelen in de laatste jaren weliswaar door vergroting van de eigen kapitalen en door de uitbreiding van het deposito- en rekening-courantverkeer aanzienlijk zijn toegenomen, credieten verleend moeten worden, om de credietbehoefte van het bedrijfsleven te dekken. In 1926/27 bedroegen de deposito operaties van de Staatsbank ongeveer 57 pCt. van de passieve transacties van het centrale credietstelsel der U.S.S.R. In samenwerking met de bijzondere banken is het in hooge mate gelukt de credieten op kor-

ten termijn door een financiering op langen termijn te vervangen, wat juist voor een land als Rusland, dat in de ontwikkeling van zijn landbouw het eerste levensbelang ziet, van groote betekenis is. Het aandeel van de Staatsbank in de totale credietverleening voor den buitenlandschen handel bedroeg in 1926/27 voor den uitvoer 69,1 pCt. en voor den invoer 44½ pCt.

Bij de waardeering van de beteekenis van de Staatsbank moet men in aanmerking nemen, dat de consolidatie van de valuta en daarmede eveneens van het bedrijfsleven zonder noemenswaardige hulp van vreemde kapitalen bereikt is. Dat maakt de optimistische voorspellingen van het officieele Bolsjewisme begrijpelijk.

Rectificatie. In ons nummer van 8 Aug. jl., pag. 686, 2e kolom 2e regel van onderen moet in de zinsnede „terwijl de eindbewerkers, zooals de drogers, bleekers, drukkers” enz. in plaats van drogers worden gelezen: ververs.

AANTEKENINGEN.

Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen en gezinnen van meergegoeden te Amsterdam.

Het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud, berekend over de maand Juni 1928, bedraagt:

voor arbeidersgezinnen 96.5 (tegen 95.8 in Maart jl.) op de basis van de periode 1923—1924 = 100; 79.7 (tegen 79.1) op de basis van Maart 1920 = 100 en 170.4 (tegen 169.2) op de basis van de periode vóór den oorlog = 100, en

voor gezinnen van meergegoeden 96.6 (tegen 96.0) op de basis van de periode 1923—1924 = 100, 86.0 (tegen 85.4) op de basis van Maart 1920 = 100 en 170.5 (tegen 169.4) op de basis van de periode vóór den oorlog = 100.

In het afgelopen kwartaal heeft zich dus in het algemeene peil der prijzen een stijging voorgedaan van 0.7 pCt. voor de arbeidersgezinnen en van 0.6 pCt. voor de beter gesitueerden.

Deze stijging is evenals de meeste schommelingen in den loop der laatste jaren bijna uitsluitend aan seizoensinvloeden toe te schrijven. Zij vormt een herhaling van wat in de overeenkomstige periode van 1927 viel waar te nemen, toen het indexcijfer van Maart tot Juni een toeneming vertoonde van resp. 0.6 en 0.5 pCt. Dat zij thans iets grooter is, is voornamelijk het gevolg van grooter prijsverschil

	Arbeidersgezinnen. Gemiddelde inkomsten f 1902 per gezin.			Gezinnen v. meergeg. Gemiddelde inkomsten f 8527 per gezin.		
	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal	Voe- ding ¹⁾	Rest ²⁾	Totaal
Gemiddelde wekelijkse uitgave per gezinseenheid ³⁾ in centen gedurende het jaar 1 Oct. 1923—30 September 1924.	493	608½	1101½	925½	2900	3825½
Bedragen in centen, welke per gezinseenheid zouden zijn uitgegeven, indien besteed aan hetzelfde als in het jaar 1 Oct. '23—30 Sept. '24 in:						
Sept. 1926....	431½	593½	1025	827½	2807½	3635
Dec. 1926....	450½	596	1046½	875½	2805	3680½
Maart 1927....	444½	592½	1037	842	2800	3642
Juni 1927....	457	587½	1044½	867½	2792	3659½
Sept. 1927....	457	586	1043	859½	2788	3647½
Dec. 1927....	469	588	1057	876	2792½	3668½
Maart 1928....	467	588½	1055½	878	2792	3670
Juni 1928....	476½	588	1064½	908	2788½	3696½

¹⁾ Brood, beschuit, koek, grutterswaren, melk, kaas, eieren, vleesch, visch, vetten, suiker, andere kruidenierswaren, aardappelen, groenten, fruit, dranken, maaltijden buitenshuis bereid, berek. voed. vakantie buiten A'dam.

²⁾ Kleeding, schoeisel, huishuur, brandstof, gas, electriciteit, toilet-, wasch-, schoonmaakartikelen, woningrichting huisraad, fondsgelden, contributie, periodieken, rooken, ontspanning, spoor, tram, diversen (incl. hulp in de huishouding).

³⁾ De herleiding tot gezinseenheden geschiedt aldus, dat de man geldt voor 1, de vrouw voor 0,9, een kind in het eerste levensjaar voor 0,15, in het tweede voor 0,2, in het derde voor 0,3 volwassene en zoo geleidelijk opklimmende met 0,05 voor elk leeftijdsjaar.

Maanden	Indexcijfers voor arbeidersgezinnen op de basis van			Indexcijfers voor gezinnen v. meergegoeden op de basis van		
	de periode 1911/13 = 100	Maart 1920 = 100	de periode 1 Oct. 1923 - 30 Sept. 1924 = 100	de periode 1911/13 = 100	Maart 1920 = 100	de periode 1 Oct. 1923 - 30 Sept. 1924 = 100
1911/13	100			100		
Mrt. 1920	213,7	100		198,3	100	
Dec. 1920	221,6	103,7				
Juni 1921	207,9	97,3				
Dec. 1921	190,4	89,1				
Juni 1922	186,8	87,4				
Dec. 1922	176,3	82,5				
Juni 1923	173,5	81,2				
Dec. 1923	177,6	83,1				
Mrt. 1924	179,1	83,8				
Juni 1924	173,3	81,1	100	176,5	89,0	100
Sept. 1924	176,3	82,5				
Dec. 1924	180,8	84,6				
Juni 1925	179,1	83,8				
Dec. 1925	177,2	82,9				
Juni 1926	170,9	80,0	96,8	171,7	86,6	97,3
Dec. 1926	167,8	78,5	95,0	169,5	85,5	96,1
Juni 1927	167,4	78,3	94,8	168,9	85,2	95,7
Sept. 1927	167,2	78,2	94,7	168,4	84,9	95,4
Dec. 1927	169,5	79,3	96,0	169,3	85,4	95,9
Mrt. 1928	169,2	79,1	95,8	169,4	85,4	96,0
Juni 1928	170,4	79,7	96,5	170,5	86,0	96,0

tusschen 1928 en 1927 van de artikelen der groep vleesch.

Voor een vergelijking met Maart 1928 is vooral te wijzen op het volgende:

De groep melk is, zooals geregeld in het voorjaar voorkomt, niet onbelangrijk gedaald. Voor de groep vetten daarentegen is een soortgelijke beweging thans alleen te constateeren bij de beter gesitueerden, doordat bij de arbeidersgezinnen de daling van natuurboter tenietgedaan wordt door een stijging bij rundvet en bij enkele soorten onverpakte kunstboter. Te vermelden is ook de daling bij visch en bij brandstof, deze laatste onder den invloed van de zogenoemde zomerprijzen.

Van de posten, die een stijging vertoonen, zijn behalve de reeds vermelde rubriek vleesch vooral te noemen: aard-appelen, groenten, fruit. Voor de laatste drie is de omvang van de stijging belangrijk grooter bij de gezinnen van meergegoeden dan bij de andere welstandsgroep. Wat de aard-appelen betreft, is dit toe te schrijven aan den invloed van de duurste voorjaarssoorten, die alleen bij de berekening van het indexcijfer voor beter gesitueerden worden meegedeld, en wat de groenten aangaat, is het een gevolg van het feit, dat de prijzen van de goedkoopere soorten in Maart 1928 naar verhouding hooger waren — en dus tot Juni 1928 minder sterk konden toenemen — dan die van de duurere. In tegenstelling met deze posten weegt de prijsverhoging van vleesch zwaarder op het arbeidersbudget dan op dat der meergegoeden; de artikelen dezer groep, welke een stijging vertoonen, zijn: de duurere kwaliteiten bevroren vleesch en de goedkoopere kwaliteiten versch rundvleesch en varkensvleesch.

Na het onderzoek naar de stijging der huren, waarvan de uitkomsten in de vorige bijlage zijn vermeld, zijn thans voor den post huishuur geen nieuwere gegevens beschikbaar, zoodat de uitkomsten van dat onderzoek in de berekening van het indexcijfer over Juni wederom zijn opgenomen.

Suikerproductie der wereld.

Rectificatie. — In de statistiek van Willett & Gray, zooals wij die plaatsten in het nummer van de vorige week, blijkt een vergissing geslopen. De totalen van de rietsuikerproductie van Amerika zijn abusievelijk onder die van Afrika geplaatst. Zooals uit een optelling van de voorafgaande cijfers kon blijken, luidt de jongste raming van de totale rietsuikerproductie van Amerika in 1927/28: 8.023.045 ton; tegenover een productie van 8.606.877 ton in 1926/27. De overeenkomstige cijfers voor Afrika zijn: 646.775 ton en 619.444 ton. Noch in de cijfers van de totale rietsuikerproductie noch in die van de verschillende deelen van Amerika en Afrika afzonderlijk wordt overigens door de voorafgaande correctie eenige verandering gebracht.

BOEKAANKONDIGING.

Prof. Dr. P. A. Diepenhorst over handelspolitiek; eene verificatie; door J. E. Vleeschhouwer, uitgegeven door de Nederlandsche Vereeniging voor Vrijhandel; 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1928.

Uit 1927 stamt Vleeschhouwer's „Actieve handelspolitiek; feiten en uitkomsten,” uitgaaf van de Nederlandsche Vereeniging voor Vrijhandel, aangekondigd in dit weekblad (jaargang 1927 II bl. 1017) door den heer S. Posthuma.

Het vond zijn weerslag in 1928 in prof. Diepenhorst's „Eerherstel der actieve handelspolitiek (theorie en practijk)”, uitgaaf van de Vereeniging voor actieve handelspolitiek, hier ter plaatse (loopende jaargang I blz. 214) besproken door denzelfden recensent.

Als derde in de reeks thans Vleeschhouwer's replek.

Het is een opzien wekkende trits. Een onderwerp, actueel als weinige. Aan weerskanten de twee representatieve vereenigingen, die voor vrijhandel en die voor (in „actieve handelspolitiek” omgedoopte) bescherming, beide met zwaar geschut.

Bespreking, ook van dit derde nummer, brengt eigenaardige moeilijkheden mee.

De opzet immers van reeds het eerste nummer was deze: de uitkomsten-elders van het protectionisme van na den oorlog uit de feiten af te lezen en aan deze feiten zijn mogelijke aanbevelenswaardheid voor Nederland te toetsen. Vleeschhouwer's slotsom, wat dit laatste betreft, was volstrekt ontkenend.

De Vereeniging voor actieve handelspolitiek kon hiertoe niet het zwijgen doen. En vooral niet haar voorzitter, wiens talrijke uitlatingen ter zake een en andermaal door Vleeschhouwer in het geding waren betrokken, waren gewogen en te licht waren bevonden. Deze voorzitter, prof. Diepenhorst, antwoordt dan met nummer twee van de reeks en spaart Vleeschhouwer in geen deele; mocht men hem gelooven — en heel zijn geschrift tracht dit geloof te vestigen — dan was Vleeschhouwer tekort geschoten in veel van wat een honorabel publicist behoort te kenmerken: zijn noeste verzamelarheid werd geprezen, maar zijn feitelijke onjuistheden waren talrijk, ook methodische fouten had hij niet vermeden, en zelfs kwam „tekstvervalsching” te zijnen laste.

Thans was weder de Nederlandsche Vereeniging voor Vrijhandel tot antwoord geroepen, bij monde van Vleeschhouwer zelf, in het, voorshands, laatste nummer van de reeks.

De moeilijkheid van critische waardeering, ook van dit jongste geschrift, is hierin gelegen, dat men eigenlijk, wilde men tot den bodem gaan, niet slechts bij elk der talrijke geschilpunten de drie boeken onderling, maar bovendien het grondmateriaal, waaruit de twee schrijvers putten, zou moeten vergelijken en dan van zijn bevindingen verslag zou hebben te doen in een vierde boek. Ik beken, zulks slechts zeer ten deele te hebben gedaan, en dus niet meer te kunnen geven dan een indruk, zij het een zeer stilligen indruk.

Deze is, dat Vleeschhouwer's oorspronkelijke stelling: de uitkomsten-elders van „actieve handelspolitiek” zijn geenszins van dien aard, dat Nederland reden heeft tot dat stelsel zich te bekeeren, onder Diepenhorst's aanval rechttop overeind is blijven staan; en dat Vleeschhouwer zich tegen Diepenhorst's verwijten van onjuist weergeven van feiten en teksten met groote bekwaamheid en met goed gevolg verdedigd heeft.

De verzoeking om dezen indruk met de stukken te staven moet ik weerstand bieden. Ook hierom, wijl feitelijk betoog en tegenbetoog beide in een groot aantal betoogen over een twintig, dertig onderwerpen uiteenvallen, die tot excerpt niet deugen en waaruit een enkele greep, voorbeeldshalve gedaan, voor het geheel

toch zonder bewijskracht zou zijn. Voor hem, die zich een eigen oordeel wil vormen, is hier geen andere weg dan zelf de drie boeken te lezen.

Bij zijn afweer kaatst Vleeschhouwer terug, met harde hand. Zijn aanvaller gaf er aanleiding toe en zal thans moeite hebben met de keus tusschen verder polemiseeren in den eens aanvaardden trant en verder zwijgen met het laten van het oordeel aan derden.

Ook deze trant van polemieek bemoeilijkt en veronaangenaamt de bespreking. Er zijn verschillende manieren, waarop men zeggen kan wat men als waarheid gevoeld. En een schrijver, die over stijl beschikt, bezwijkt al heel licht voor de verleiding om zijn slot-sommen aan te punten. Maar puntige argumentatie prikt. Vertoogen over een zoo zuiver zakelijke stof als het beste stelsel van handelspolitiek worden gemakkelijker dor en winnen, door aanpunting, zeker in leesbaarheid. Doch hun waarheidsgehalte kan deze versiering ontberen. Ook deze indruk moge ten slotte nog worden vermeld: dat een meer beheerschte stijl aan Vleeschhouwer's kant van meet af aan deze polemieke scherpe kanten zou hebben bespaard. Zijn laatste geschrift voelt, na de waarschuwing van Diepenhorst's fel verweer, het gevaar en het Bestuur der uitgevende vereeniging deelt mede, dat „ten einde het betoog zooveel mogelijk onpersoonlijk te laten, . . . het in den derden persoon (is) gesteld”. Ik vrees, dat deze toeleg geheel is gemist, zooals meer geschiedt wanneer een toeleg zoo er bovenop ligt en daarenboven nog zoo openlijk beleden wordt.

v. B.

Dr. Emile Verviers, *Economisch aspect der vloeibare brandstoffen Petroleum-Kolendestillatie-Kolentransformatie*. Uitgegeven in opdracht van het Instituut voor Universeele Staatskunde door de Centrale Uitgeverij „Oisterwijk” te Oisterwijk. 1927, 207 blz.

Het hieronder te bespreken boek bezit, dit kan al aanstonds worden gezegd, drie goede zijden: het is over het algemeen in *goed leesbaren* vorm geschreven en bevat voorts vele *belangwekkende opmerkingen*¹⁾, terwijl het ten slotte, en dit is de derde en voornaamste goede kant, de eerste uitgebreide beschrijving geeft van het z.g. *Carbonalpha-procédé* van den Nederlander Aarts, van welke methode de schrijver niet slechts een volledige oplossing van het petroleumvraagstuk verwacht, maar die hem „misschien van gelijk belang als de ontdekking van stoom en electriciteit” (blz. 199) voorkomt. Het geheele boek vindt dan ook zijn hoogtepunt in een interessante beschrijving van deze methode, welke ten doel heeft een vaste (of ook pasta-achtige) brandstof voor motoren (carbonalphine) te vervaardigen, een hoogst actieve kool, die wel de voordeelen doch niet de nadeelen van benzine bezit en die derhalve niet zooals de methoden voor het vloeibaar maken van kolen erop gericht is, een surrogaat voor benzine ofwel benzine langs anderen weg te vervaardigen, doch iets dat in beginsel nieuw is. Deze uiteenzettingen in de eerste plaats zijn het, welke het boek lezenswaard maken.

De dankbaarheid, welke wij wegens deze leering ten aanzien van dit punt, waaromtrent afgezien van enkele zeer onvolledige dagbladartikelen nog niet is geschreven, den schrijver verschuldigd zijn, mag er ons evenwel niet van terughouden, met betrekking tot de overige deelen van zijn beschouwingen vele, en ge-

¹⁾ Maar daartoe rekenen wij zeker niet die als op blz. 57 en 59, waar de internationale wrijvingen om wille van petroleum in hoofdzaak worden toegeschreven aan de kortzichtigheid en de hebzucht der *staatslieden* (cursiveering van mij, W. M.) of de stoute bewering, „Alle ontwikkeling gaat in de richting van het ingewikkelde naar het eenvoudige”, welke opvatting bij een econoom, die met de verschillende zijden van de „Produktionsmittel-Umweg” wel vertrouwd mag worden geacht, wel eeniger mate verbaazing wekt, en die noch het resultaat van grondig nadenken, noch van waarneming der feiten kan zijn.

deeltelijk zeer verstrekkende *bezwaren* te formuleeren en op ernstige tekortkomingen opmerkzaam te maken. Dat het wel wat veel is, te pogen in een dergelijk „werkje”, zooals de schrijver zijn boek noemt, de „petroleumkwesitie en de andere daarmee verband houdende vragen van kolendestillatie en oliewinning uit kolen, de economische, staatkundige, financieele, historische, statistische en technologische zijde” (Voorwoord) te bespreken, is zonder meer wel duidelijk. Zulks kan slechts dan gelukken, wanneer de uiteenzetting een zoo veel-omvattende en diepgaande kennis der materie verried, dat de door een meesterhand neergeschreven woorden in zekeren zin als het ware slechts een neerslag zijn van deze studie en zoo in de weinige bladzijden, die aan elk thema afzonderlijk worden gewijd, alle deze vraagstukken in het kort besproken kunnen worden. Doch dit is helaas gezins het geval. De schrijver kent van de petroleum-literatuur, zoowel wat omvang als tijd betreft, slechts uiterst weinig, zooals gemakkelijk te bewijzen valt uit de omstandigheid, dat hij meermalen verklaart, omtrent het eene of andere feit nog geen cijfers te hebben gezien enz., terwijl die reeds lang geleden zijn verschenen.²⁾ Deze gebrekkige kennis der literatuur op het gebied, waarover hij schrijft, vindt een tegenhanger in de vrijmoedigheid, waarmede hij zijn conclusies in een ongeveer October 1927 afgesloten boek bijna steeds op cijfers van 1923 en 1924 baseert — hoewel hij in de Inleiding schrijft, dat de statistische gegevens aan de nieuwste literatuur ontleend zijn — om zich (blz. 66) in een korte „Nota” ermede te troosten, dat door de alarmeerende berichten over overproductie van petroleum *schijnbaar* (cursiveering van den schrijver zelve) een aantal zijner conclusies zwak komen te staan, terwijl een wetenschappelijk man zich verplicht had moeten gevoelen, zijne theorieën, die geheel en al den geest van den tijd omstreeks 1924 en 1925, d.w.z. van de dreigende bezorgdheid om voldoende hoeveelheden petroleum, ademen, nog eens te onderzoeken. Ongetwijfeld had dan menig passage anders geschreven moeten worden, want de ontwikkeling der laatste jaren was zoo verbaazingwekkend, dat zelfs de best-georiënteerde vakkringen daardoor werden verrast en er somwijlen hulpeloos tegenover stonden. Daardoor komt nu een aantal conclusies *inderdaad*, en niet slechts schijnbaar, zwak te staan, aangezien zij van onjuiste praemissen uitgaan.

Maar ook met de formeelle logica schijnt de schrijver eenigszins op voet van oorlog te verkeer: bijv. in het volgende (blz. 101/2). Hij taxeert de boorkosten voor de geheele wereld op ongeveer \$ 900 miljoen per jaar, waarvan $\frac{1}{2}$ tengevolge van mislukkingen tevergeefs werd uitgegeven, en gaat dan voort: „Stellen wij, dat in de naaste toekomst de olieproductie verdubbeld wordt, en dat *dientengevolge* (cursiveering van ref.) het aantal vergeefsche boringen van 33 pCt. tot 66 pCt. stijgt, dan zal elk jaar aan boorkapitaal en aan bijkomende kosten niet ongeveer 900 miljoen noodig zijn, zooals thans maar ongeveer vier maal zooveel of ongeveer 3600 miljoen Dollars” (blz.

²⁾ Wij zijn er van overtuigd, dat hij geen officieele Amerikaanse statistiek van de laatste jaren ter hand heeft genomen en kunnen dat bewijzen. Van een (algemeen) gemiddelden levensduur der petroleumbronnen van 2 jaren te spreken (blz. 99) is wel wat gedurfd; evenzoo, te zeggen, dat het vloeibaar maken van bruinkolen „voor zoover ons bekend nooit beproefd werd”. Alleen de omstandigheid reeds, dat de I.-G. Farbenindustrie voor het vloeibaar maken haar fabriek Leuna (blz. 194), in het Midden-Duitsche bruinkool-district gelegen, heeft ingericht, moest wel te denken geven. Van de nieuwe door Prof. Fischer op het kolencongres te Pittsburg einde 1926 behandelde methode voor directe vervaardiging van alle vloeibare koolwaterstoffen heeft de schrijver slechts iets hooren luiden, zonder precies te weten, waar de klepel hangt; anders had hij niet kunnen schrijven: „Mag men evenwel de berichten van den laatsten tijd gelooven, dan moet Fischer . . . geslaagd zijn . . . enz.” Naphthaline rekent hij (blz. 93) tot de vloeibare brandstoffen enz.

102). Aldus doorgaande: Stijgt de productie bijv. tot het drievoudige, dan zou volgens deze redeneering het aantal vergeefsche boringen tot 100 pCt. stijgen, d.w.z. alle boringen zouden mislukkingen zijn, en toch zou de productie driemaal zoo groot worden! Wat er gebeurt als de productie tot het viervoudige zou stijgen, durven wij niet te voorspellen.

Ook omtrent de nauwkeurigheid bij het gebruiken der bronnen valt wel iets aan te merken. Dit wordt vooral pijnlijk, wanneer de schrijver critiek oefent, waarbij die critiek berust op zijn vluchtigheid, maar niet op een fout bij de bronnen. Hij citeert de mededeelingen in het „Monatsbericht“ van de Rotterdamse Bankvereniging ¹⁾ aangaande de beurswaarde der petroleumondernemingen en schrijft in verband daarmee, uitgaande van de opvatting, dat deze berekening slechts betrekking zou hebben op de waarde der *aandeelen*: „...bovendien hebben de meeste oliemijnen en hunne dochterinstellingen nog obligatie-leeningen loopen, welke niet in bovenstaande taxatie begrepen zijn“ (blz. 104). Nauwkeurige lezing van het Monatsbericht zou hem hebben doen zien, dat de obligatie-leeningen onder deze cijfers *begrepen zijn*, en bovendien voor elke onderneming nog afzonderlijk opgegeven.

Dat de schrijver voorts het voor de petroleumpolitiek gedurende tal van jaren van bijzonderen invloed zijnde *Verdrag van San Remo* van April 1920 naar April 1924 verlegt (blz. 89) kan niet beschouwd worden als een drukfout; op blz. 58 vertelt hij ons, dat „Op de Conferentie van Genua, April 1922, de strijd over de petroleumbelangen in Mesopotamië een der hoofdpunten vormde, en eerst op de Conferentie te San Remo (April 1924) is er een accoord ontstaan tusschen Frankrijk en Engeland“. Te Genua speelde de *Russische olie* (waarover de schrijver overigens vrijwel geheel zwijgt) de hoofdrol, doch zelfs daar slechts achter de coulissen, niet het reeds twee jaren *eerder* tusschen Frankrijk en Engeland geregelde vraagstuk van de Mesopotamische olie. Ook zouden wij den schrijver dankbaar zijn, wanneer hij ons de plaats in het Document van Versailles wilde aangeven, waar volgens zijn meening „de toepassing der Bergiuspatenten ten behoeve van de Geallieerde landen voorbehouden werd“.

Dat in een geschrift als het onderhavige onvolkomenheden voorkomen, is, zooals ook de schrijver zelf met nadruk betoogt, niet te vermijden. Maar deze onvolkomenheden mogen niet gelijk staan met fouten, welke te vermijden zijn bij zoodanige kennis der materie, als een dienaar der wetenschap moet hebben, wanneer hij met een publicatie aan het licht treedt. Dat zulke fouten echter het boek, dat bij nauwkeuriger arbeid overeenkomstig opbouw en bedoeling een waardevol bestanddeel had kunnen worden van de schaarsche Nederlandsche literatuur op petroleumgebied, — en dat wij, in weerwil van deze tekortkomingen, vooral wegens het laatste gedeelte (beschrijving van het Aarts-procédé) niet gaarne zouden missen, — ten zeerste ontsieren, dat te dezer plaatse te constateeren, was helaas even onvermijdelijk als die fouten zelf wél te vermijden waren.

Dr. WILHELM MAUTNER.

¹⁾ Waarvan schrijver dezes bekend de auteur te zijn.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Juli 1928		Juli 1927	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	62.352	f 3.685.384.000	57.630	f 3.366.929.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	48.035	„ 3.285.232.000	43.790	„ 2.988.974.000
	1.405	„ 15.976.000	1.436	„ 17.366.000

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens)

	Juli 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeenkomstige periode 1927
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	2.888.740	16.219.645	15.623.817
Personeele belasting ..	3.707.965	13.591.958	14.485.914
Inkomstenbelasting ..	3.385.470	61.779.899	65.092.862
Vermogensbelasting ..	380.737	7.460.919	7.222.454
Dividend- en tantiëmebelasting	5.956.323	11.840.590	12.278.270
<i>Invoerrechten.</i>	4.883.102	36.650.887	33.424.471
<i>Statistiekrecht.</i>	380.442	2.615.571	2.462.401
<i>Accijnzen.</i>			
Zout	162.150	1.182.881	1.270.443
Geslacht	892.162	6.155.587	5.704.189
Wijn	44.791	1.403.271	1.437.096
Gedistilleerd	3.212.528	24.997.308	25.765.466
Bier	1.255.860	7.583.031	7.125.988
Suiker	4.327.945	26.693.542	24.940.341
Tabak	1.451.394	13.408.698	13.042.786
Belasting op gouden en zilveren werken	82.439	594.101	549.224
Belasting op rijwielen ..	¹ 18.381	¹ 605.478	² 2.680.847
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	³ 2.029.681	⁴ 16.547.929	⁵ 16.472.146
Registratierechten	2.166.379	16.104.548	12.708.165
Successierechten	2.860.575	21.824.453	29.570.763
<i>Domeinen, wegen en vaarten.</i>			
Staatsloterij	174.775	1.839.117	1.753.639
Jacht en visscherij	9.055	413.117	413.285
Loodsgelden	53.489	89.492	84.091
Mijnen	400.667	2.793.684	2.852.471
	—	—	—
Totaal-Generaal ..	40.725.050	292.395.706	296.961.129

¹⁾ 10 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbelastingwet. ²⁾ 40 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbelastingwet. ³⁾ Hieronder begrepen f 553.413 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbel.). ⁴⁾ Id. f 4.741.811. ⁵⁾ Id. f 3.571.455.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juli 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeenkomstige periode 1927
Verdedigingsbelast. Ia	112.466	2.311.691	2.186.387
Verdedigingsbelast. Ib	459.300	8.382.605	7.914.371
Verdedigingsbelast. II	1.174.454	16.590.956	16.116.010
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	579.404	3.257.234	3.129.400
Personeele belasting ..	681.937	2.701.126	2.938.765
Inkomstenbelasting ..	83.288	1.391.422	15.960.379
Vermogensbelasting ..	125.158	1.950.526	1.850.793
Dividend- en tantiëmebelasting	1.965.587	3.907.395	4.051.829
Accijns op Suiker	865.589	5.338.708	4.988.068
„ „ Wijn	8.958	280.654	287.419
Gedistilleerd	321.253	2.499.731	2.576.547
Zegelrecht van buitl. eff.	115.463	824.004	1.249.777
Totaal	6.492.857	49.436.052	63.249.745

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	586.813	6.154.503	5.287.265
Rijwiabelasting	¹ 165.424	¹ 5.449.302	² 4.021.270
Totaal	752.237	11.603.805	9.308.535

¹⁾ 90 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel.wet. ²⁾ 60 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel.wet.

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1927.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1925/26	—	—	644.971	—
1926/27	30.505	465.317	2.990.589	23.934
1927/28	3.941.346	4.276.475	57.796.899	7.376.851
1928/29	12.247.794	8.850.166	347.440	60.134
Totalen ..	16.219.645	13.591.958	61.779.899	7.460.919

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 4 1/2 13 Oct. '27	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
	{ Bel. Binn. Eff. 5 1/2 13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
	{ Vrsch. in R.C. 6 1/2 13 Oct. '27	Zweedsche Rbk 4 30 Apr. '28
Javasche Bank	4 1/2 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 1/2 21 Apr. '27		Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 5 Oct. '27		slowakije . . . 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28		N. Bk. v. O'rijk. 6 1/2 16 Juli '26
Belgische Nat. Bnk. 4 30 Juni '28		N. Bk. v. Hongg. 6 26 Aug. '28
Fed. Res. Bank N.Y. 5 12 Juli '28		Bank v. Italië. 5 1/2 25 Juni '28
Bank van Spanje	5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	18 Aug.	13/18 Aug.	6/11 Aug.	30 Juli/4 Aug.			
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	4 3/16	4 1/16-3/16	4-1/8	4 1/8	3 3/8-1/2	2 5/8-3/4	3 1/8-3/16
Prolong. 1)	4	3 3/4-4 1/4	3 3/4-4 3/8	3 3/4-4 1/4	3 1/4-1 1/2	2-1 1/2	2 1/4-3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld	2-3 1/2	2 1/2-5	2 1/2-4 3/4	2 1/2-4 1/4	2-5	3 1/4-5	1 3/4-2
Partic. disc.	4 1/4-5 1/16	4 1/4-5 1/16	4 1/4-3 3/8	4 3/16-1 1/4	4 5/16-3 3/8	4 1/2-3 1/16	2 1/4-3 3/4
<i>Berlijn 1)</i>							
Daggeld	5 3/4-7 1/2	4 1/2-8 1/2	4 1/4-7	5-9 1/2	4 1/2-6 1/2	3-5 1/2	-
Partic. disc.							
30-55 d.	6 5/8	6 5/8	6 5/8	6 5/8-3 3/4	5 3/4	4 1/2-5 1/8	-
56-90 d.	6 5/8	6 5/8	6 5/8	6 5/8-3 3/4	5 3/4	4 1/2	2 1/8-1 1/2
<i>Waren-</i>							
<i>wechsel.</i>	6 7/8-7	6 7/8-7	6 7/8-8 1/2	6 7/8-7 1/4	5 7/8-6 1/4	4 3/8-5	-
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	7-1/4	4 1/2-7 3/4	6-8 1/4	6-8 1/4	3 1/2-4	4 1/2-3 3/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	4 7/8	4 7/8	4 7/8	4 7/8	3 1/4	3 3/8-3 3/4	-

1) Koers van 17 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
14 Aug. 1928	2.49 1/2	12.10 1/8	59.41 1/2	9.74 1/2	34.70 1/2	99 3/4
15 " 1928	2.49 7/16	12.10 7/16	59.42 1/2	9.74 1/2	34.69 1/2	99 3/4
16 " 1928	2.49 3/8	12.10 5/8	59.42 1/2	9.74	34.69	99 3/4
17 " 1928	2.49 1/16	12.10 3/8	59.45 1/2	9.74 1/2	34.69	99 3/4
18 " 1928	-	-	-	-	-	99 3/4
20 " 1928	2.49 7/16	12.10 5/8	59.43 1/2	9.75 1/2	34.69	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.49 3/8	12.10	59.38	9.73	34.66	99 1/2
Hoogste d.w. 1)	2.49 1/2	12.11	59.46	9.76	34.71	100
13 Aug. 1928	2.49 3/8	12.10 3/8	59.37 1/2	9.74	34.68 1/2	99 3/4
6 " 1928	2.49 1/16	12.09	59.38 1/2	9.73 1/2	34.64 1/2	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
14 Aug. 1928	48.02 1/2	35.20	7.40	1.51	13.04	41.57
15 " 1928	48.01	35.20	7.40	1.51	13.04	41.59
16 " 1928	48.01	35.20	7.40	1.51	13.04	41.55 1/2
17 " 1928	48.02 1/2	35.17 1/2	7.40	1.52 1/2	13.04	41.55
18 " 1928	-	-	7.40	1.52 1/2	-	-
20 " 1928	48.02 1/2	35.20	7.40	1.51	13.04	41.55
Laagste d.w. 1)	47.97 1/2	35.10	7.38	1.47 1/2	13.02	41.47 1/2
Hoogste d.w. 1)	48.05	35.25	7.42	1.55	13.06	41.65
13 Aug. 1928	48.-	35.20	7.39	1.51 1/2	13.03 1/2	41.57
6 " 1928	47.95	35.15	7.37 1/2	1.51	13.03 1/2	40.93 1/2
Muntpariteit	48.-	35.-	7.37 1/2	1.51	13.09	48.-

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
14 Aug. 1928	66.77 1/2	66.57 1/2	66.55	6.27 1/2	105 1/4	2.49 1/2
15 " 1928	66.77 1/2	66.55	66.55	6.27 1/2	105 1/4	2.49 9/16
16 " 1928	66.75	66.55	66.55	6.27 1/2	105 1/4	2.49 1/2
17 " 1928	66.77 1/2	66.55	66.55	6.27 1/2	105 1/4	2.49 1/2
18 " 1928	-	-	-	6.27 1/2	105 1/4	2.49 1/2
20 " 1928	66.75	66.55	66.55	6.26 1/2	105 1/8	2.49 1/2
Laagste d.w. 1)	66.70	66.50	66.50	6.25	105	2.49 1/2
Hoogste d.w. 1)	66.80	66.60	66.60	6.29	105 1/2	2.49 3/4
13 Aug. 1928	66.77 1/2	66.57 1/2	66.57 1/2	6.27 1/2	105 1/4	2.49 1/2
6 " 1928	66.62 1/2	66.47 1/2	66.47 1/2	6.26	105	2.48 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/8 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
14 Aug. 1928	4,85 5/16	3,90 1/2	23,81	40,08 1/2
15 " 1928	4,85 5/32	3,90 1/2	23,82 1/2	40,08 1/2
16 " 1928	4,85 5/16	3,90 1/2	23,83 3/8	40,10
17 " 1928	4,85 7/16	3,90 3/4	23,84 3/8	40,10
18 " 1928	4,85 5/16	3,90 3/4	23,84	40,09 1/2
20 " 1928	4,85 5/16	3,90 7/8	23,83 1/4	40,09
22 Aug. 1927	4,86 5/32	3,92	23,80	40,07 1/2
Muntpariteit . . .	4,8667	13,92	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	4 Aug. 1928	11 Aug. 1928	13/18 Aug. 1928 Laagste	18 Aug. 1928 Hoogste
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 7/16
Athene	Dr. p. £	375 1/8	375 1/8	374 1/2	375 1/4
Bangkok . . .	Sh. p. tical	1/10 5/16	1/10 5/16	1/10 5/16	1/10 5/16
Budapest	Pen. p. £	27.86 1/2	27.86 1/2	27.83	27.89
B. Aires	d. p. \$	47 27/64	47 7/16	47 3/8	47 15/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1 5 2/3	1 5 2/3	1 5 1/8	1 5 1/8
Constantin . . .	Piast. p. £	947 1/2	947 1/2	930	955
Hongkong	Sh. p. \$	2/0 3/8	2/0 3/8	2/0 1/8	2/0 7/8
Kobe	Sh. p. yen	1/10 5/16	1/10 5/16	1/10 3/8	1/10 5/8
Lissabon	Escu. p. £	105 3/4	106 1/2	106	107 3/4
Mexico	d. per \$	23 1/4	23 1/4	23	23 1/2
Montevideo . . .	d. per \$	50 3/4	50 9/16	50 3/8	51
Montreal	\$ per £	4.86 9/32	4.85 3/8	4.84 7/8	4.85 1/2
R.d. Janeiro . .	d. per Mil.	569 64	559	557 64	515 16
Shanghai	Sh. p. tael	2 8 1/8	2 8 9/32	2 7 3/4	2 8 5/8
Singapore	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 1/16	2/3 3/16
Valparaiso 1)	\$ p. £	39.69	39.69	39.67	39.69
Warschau	Zl. p. £	43.50	43 3/8	43 1/4	43 3/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N. York 2)	Londen
13 Aug. 1928 . . .	27 1/4	59	84 11 1/2
14 " 1928	27 3/16	58 7/8	84 10 3/4
15 " 1928	27 1/8	58 7/8	84 11 1/2
16 " 1928	27 3/16	59 1/8	84 11
17 " 1928	27 1/16	59 1/8	84 11 1/2
18 " 1928	27 1/8	59	84 11 1/2
20 Aug. 1927 . . .	25	54 1/4	84 11
20 Juli 1914 . . .	24 1 1/2	59	84 11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	7 Aug. 1928	15 Aug. 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank . . .	-	f 4.732.919,78
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 69.052,99	" 141.862,92
Voorshot op ultimo Juli 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 4.257.731.52 3/8	" 13.371.616,24
Voorshotten aan Suriname	" 9.472.663,74	" 9.410.524,45
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 142.758.126,74	" 137.836.189,62
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	-	-
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	" 13.743.098,80	" 17.458.829,28
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 3.065.348,03	" 3.315.348,03
Verplichtingen.		
Voorshot door de Nederl. Bank	f 11.428.085,24	-
Schatkistbiljetten in omloop 1)	" 103.526.000,-	f 103.526.000,-
Schatkistpromessen in omloop	-	-
Waarvan direct bij de Ned. Bank . .	-	-
Zilverbons in omloop	" 11.688.844,-	" 11.660.324,-
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2)	-	-
Id. aan Ned.-Indië	" 12.554.960,15	" 10.117.942,24
Id. aan Curacao	" 231.515,16	" 228.896,32
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) . .	" 1.672.210,31	" 14.445.296,62
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2)	" 32.801.946,14	" 45.474.763,05
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 1.565.000,-	" 1.565.000,-
Id. aan diverse instellingen 2)	" 6.771.679,82	" 6.785.692,67

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Ultimo Juni.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	11 Aug. 1928	18 Aug. 1928.
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	f 10.480.000,-	f 14.266.000,-
Saldo bij de Javasche Bank	" 15.203.000,-	" 14.687.000,-
Verplichtingen:		
Schatkistpromessen in omloop	-	-
Muntbiljetten in omloop	" 38.149.000,-	" 38.677.000,-
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds . .	" 911.000,-	" 983.000,-
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank . .	" 891.000,-	" 1.015.000,-

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 20 Augustus 1928.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	31.567.725,39		
sels, Prom.,	Bijbnk. „	3.910.366,77		
enz. in disc.	Ag.sch. „	10.002.448,09	f	45.480.540,25
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....				—
Idem eigen portef.	f	210.722.433,—		
Af:Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „				210.722.433,—
Beleeningen incl. vrsch.	Hfdbk. f	36.922.454,40		
in rek.-crt.	Bijbnk. „	7.341.736,59		
op onderp.	Ag.sch. „	59.785.401,81		
	f	104.049.592,80		
Op Effecten.....	f	98.347.092,80		
Op Goederen en Spec. „		5.702.500,—		104.049.592,80
Voorschotten a. h. Rijk				—
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	67.401.230,—		
Muntmat., Goud ..		367.520.975,85		
	f	434.922.205,85		
Munt, Zilver, enz. „		23.368.427,53		
Muntmat., Zilver ..		—		
				458.290.633,38
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds				24.653.449,62
Gebouwen en Meub. der Bank				5.000.000,—
Diverse rekeningen				36.428.867,76
	f	884.625.516,81		
Passiva.				
Kapitaal.....	f	20.000.000,—		
Reservefonds		7.157.903,12		
Bijzondere reserve		8.000.000,—		
Pensioenfonds		5.497.805,—		
Bankbiljetten in omloop.....		793.155.720,—		
Bankassignatiën in omloop.....		423.793,67		
Rek.-Cour. f Het Rijk f		707.956,98		
saldos: Anderen „		43.298.709,12		44.006.666,10
Diverse rekeningen				6.383.628,92
	f	884.625.516,81		
Beschikbaar metaalsaldo	f	290.269.598,66		
Op de basis van 2/5 metaaldekking.....		122.752.362,71		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „				1.451.347.990,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
20 Aug. '28	67.401	367.521	793.156	44.430	290.270	55
13 „ '28	67.404	367.521	795.802	36.904	291.029	55
6 „ '28	67.405	367.521	810.485	39.887	289.270	54½
30 Juli '28	67.405	367.521	809.918	37.097	288.399	54
23 „ '28	67.459	367.525	784.138	44.311	292.352	55
16 „ '28	67.460	367.525	796.436	43.126	289.839	54½
22 Aug. '27	68.057	318.276	788.180	47.970	247.182	50
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521½	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schaikist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
20 Aug. 1928	45.481	—	104.050	210.722	36.429
13 „ 1928	44.547	—	104.433	204.022	27.711
6 „ 1928	46.984	—	109.496	203.710	30.864
30 Juli 1928	48.859	—	109.107	203.628	33.747
23 „ 1928	47.282	—	102.773	201.017	34.847
16 „ 1928	50.914	—	105.623	200.891	32.570
22 Aug. 1927	148.252	—	128.075	131.576	31.407
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
7 Juli 1928..	986	1.597	632	829	456
30 Juni 1928..	1.030	1.660	516	826	462
23 „ 1928..	1.050	1.471	527	832	445
16 „ 1928..	1.055	1.492	580	815	475
9 „ 1928..	1.060	1.540	529	823	478
9 Juli 1927..	1.011	1.530	491	947	402
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
18 Aug. 1928	187.000		318.600	51.400	39.000
11 „ 1928	187.400		319.400	52.700	38.560
4 „ 1928	187.400		314.900	56.800	38.720
21 Juli 1928	173.470	13.495	314.172	50.197	41.217
14 „ 1928	173.617	13.519	317.185	47.673	41.193
7 „ 1928	173.784	14.882	316.889	38.875	46.361
30 Juni 1928	173.907	15.241	310.741	49.515	45.045
20 Aug. 1927	184.443	18.368	327.410	65.244	124.633
21 Aug. 1926	199.494	31.262	333.596	53.416	153.811
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 2)

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
18 Aug. 1928		154.200		***	51
11 „ 1928		153.100		***	50
4 „ 1928		153.400		***	50
21 Juli 1928	14.561	27.422	87.540	50.926	51
14 „ 1928	15.133	22.573	88.838	54.238	51
7 „ 1928	15.330	20.929	85.332	53.093	53
30 Juni 1928	15.218	20.536	83.986	58.619	53
20 Aug. 1927	13.367	29.846	104.021	43.558	52
21 Aug. 1926	12.116	24.324	67.013	57.531	60
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
15 Aug. 1928	174.148	135.794	295.577	56.250	246.314
8 „ 1928	174.432	136.778	300.819	56.250	251.456
1 „ 1928	173.659	137.216	297.647	56.250	248.515
25 Juli 1928	176.020	136.016	295.124	56.250	245.770
18 „ 1928	175.944	135.891	297.088	56.250	247.706
11 „ 1928	174.357	136.361	296.927	56.250	247.641
17 Aug. 1927	151.949	136.887	297.017	56.250	247.438
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
15 Aug. '28	28.672	47.081	13.080	102.626	58.103	50¼
8 „ '28	29.062	49.099	12.914	104.531	57.404	48 13/16
1 „ '28	29.202	48.424	12.171	103.540	56.193	48½
25 Juli '28	28.279	48.418	11.537	106.838	59.755	50 3/8
18 „ '28	31.389	50.241	16.389	106.992	59.803	48 3/8
11 „ '28	30.629	50.588	16.210	104.703	57.746	47¾
17 Aug. '27	49.957	51.588	17.794	100.458	34.862	29 1/2
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in millioenen francs.

Data	Goud 1)	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat 2)
10 Aug. '28	30.251	732	14.496	18.374	16.063	2.085	3.200
3 „ '28	30.093	732	16.810	16.291	13.623	2.115	3.200
27 Juli '28	29.918	732	16.811	15.937	12.642	1.987	3.200
20 „ '28	29.662	732	16.569	15.095	12.788	2.017	3.200
11 Aug. '27	5.546	343	52	1.382	7	1.693	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 3)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
10 Aug. '28	5.930	1.367	60.924	8.262	1.969	5.067
3 „ '28	5.930	1.308	61.345	7.523	1.515	5.653
27 Juli '28	5.930	1.321	60.436	7.835	1.519	5.869
20 „ '28	5.930	1.298	59.866	7.218	322	6.845
11 Aug. '27	—	23.960	53.282	185	—	12.068
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Bij de stabilisatie van den franc op 25 Juni is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) De schuld van den Staat aan de Banque de France is op 25 Juni afgelost. 3) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken 1)	Deviezen als goudgeldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Aug. 1928	2.240,9	85,6	217,0	2.006,1	61,7
7 " 1928	2.232,0	85,6	214,6	2.309,8	29,7
30 Juli 1928	2.199,7	85,6	183,7	2.516,5	76,9
23 " 1928	2.148,8	85,6	194,0	2.083,2	34,0
15 " 1928	2.127,3	85,6	200,1	2.242,0	43,9
14 Aug. 1927	1.831,2	66,5	168,6	2.193,9	46,4
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15,7 Augustus, 30, 15 Juli '28, 14 Aug. '27, resp. 51; 44; 21; 33; 82 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1928	Goud		Zilver 1)	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. o.l.d. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Regk. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in erwissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
16 Aug.	804	478	44	549	56	380	2.188	25	70
9 "	803	473	44	546	57	380	2.190	17	69
2 "	803	468	44	540	60	380	2.185	17	67
26 Juli	803	468	44	559	43	384	2.140	20	114
19 "	803	465	44	548	46	383	2.130	31	102
18 Aug. 2)	658	445	41	465	42	400	1.929	15	77

1) Aan de schatkist gecedeerd. 2) 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
1 Aug. '28	2.599,5	1.180,8	156,0	1.085,8	165,9
25 Juli '28	2.604,0	1.191,1	157,2	1.025,1	169,1
18 " '28	2.599,6	1.204,4	150,2	1.011,8	181,0
11 " '28	2.594,9	1.228,5	152,4	1.089,3	187,6
3 " '28	2.546,5	1.191,7	146,1	1.191,0	209,7
27 Juni '28	2.583,3	1.191,8	155,0	1.031,9	223,4
3 Aug. '27	3.010,0	1.628,6	152,2	445,4	177,9

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
1 Aug. '28	211,7	1.612,7	2.402,2	143,0	64,7	68,6
25 Juli '28	207,6	1.606,6	2.346,1	143,0	64,3	69,9
18 " '28	209,3	1.618,9	2.349,0	143,1	65,5	69,5
11 " '28	217,8	1.640,2	2.407,4	143,2	64,1	67,9
3 " '28	219,6	1.660,1	2.459,3	141,2	61,8	65,4
27 Juni '28	211,9	1.604,6	2.381,8	140,3	64,8	68,7
3 Aug. '27	407,3	1.672,5	2.393,6	129,9	74,0	77,8

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
24 Juli '28	636	15.692	6.527	1.690	20.028	6.905
17 " '28	637	15.750	6.567	1.694	20.194	6.911
10 " '28	637	15.837	6.613	1.748	20.419	6.959
3 " '28	637	16.089	6.647	1.787	20.728	6.992
27 Juni '28	640	15.750	6.679	1.739	20.450	7.004
27 Juli '27	662	14.488	5.992	1.677	19.506	6.210

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 20 Augustus 1928.

Ondanks de vacantiestemming, welke aan de internationale fondsenmarkten nog steeds overheerschend is, zijn in de achter ons liggende berichtperiode hier en daar toch wel uitzonderingen op te merken geweest. Als zoodanig moet in de eerste plaats worden beschouwd de beurs te Parijs, waar over de geheele linie kooplust van aanmerkelijken omvang is ontstaan. Deze beweging is niet beperkt gebleven tot aandelen, doch heeft zich uitgestrekt over de markt voor beleggingsfondsen. In den laatsten tijd is toch al reeds een geleidelijke verbetering van de koersen dezer papieren waar te nemen geweest, doch zij heeft kortelings een meer geprononceerd karakter aangenomen. Niet alleen binnenlandsche factoren echter hebben tot de betere tendenz bijgedragen; het was o.m. de belangrijke daling van de no-teering voor „call money” te New York, welke het vertrouwen in de toekomst heeft doen groeien.

In de eerste plaats heeft uit den aard der zaak de markt te New York van deze omstandigheid de vruchten geplukt. Uit de houding van de financieele leiding blijkt, dat men wel credieten wenscht te verstrekken voor den handel, getuige bijv. het feit, dat de „open market policy” ditmaal weder werd toegepast, thans door het aankopen van ongeveer \$28.000.000 wissels in de vrije markt. Tenzelfder tijd hebben de „member banks” hun discontoeering doen dalen met \$59.000.000, voor het overgrote deel discontoeeringen van de stad New York betreffende. Deze gang van zaken demonstreert de bovenvermelde bedoeling. Het feit, dat de Federal Reserve Board den geldkoers niet sterk wenscht te doen stijgen, benevens de berichten uit industrieele kringen, hebben er toe bijgedragen, dat de stemming aan de fondsenmarkt in Wallstreet over het algemeen opgewekt is gebleven.

Daarentegen heeft de markt te Berlijn blijk gegeven van groote lusteloosheid en van gebrek aan zaken. De gunstige berichten uit het buitenland — voornamelijk uit New York en Parijs — vermochten geen invloed uit te oefenen. De matte tendens werd verklaard door te wijzen op de tegenstrijdige meldingen uit de kunstzijde-nijverheid. Ook meende men te hebben opgemerkt, dat sommige Berlijnsche commissiehuizen belangrijke verkooporders in kunstzijdefondsen hadden uit te voeren, waardoor het publiek nog eerder geneigd was afstand te doen van zijn bezit, ook aan andere papieren. Eerst tegen het einde van de berichtperiode is een licht herstel ingetreden, waardoor echter de levendigheid in de markt niet is teruggekeerd.

Te Londen bevindt men zich nog midden in het vacantiessizoen, hetgeen niet bevorderlijk is voor den opgewekten gang van zaken. Des te eerder heeft het de aandacht getrokken, dat de grondtoon bevredigend kon worden genoemd. Een uitzondering, niet wat de koersbeweging, doch wat den omvang van den handel betreft, moet worden gemaakt voor de petroleumafdeeling.

Ook ten onzent is de stemming niet ongunstig geweest, hetgeen gepaard is gegaan met een kalme ontwikkeling van de markt. Voor beleggingsfondsen zijn de variaties gering gebleven, doch daar deze in verband hebben gestaan met de vrij stabiele houding van de geldmarkt, kunnen zij niet als maatstaf voor den ondergrond van de geheele beurs gelden. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105, 104¹³/₁₆; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 101%, 101¹⁵/₁₆; 4½ pCt. Ned. Indië 1926: 99¹/₁₆, 99¹/₃₂; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 77¼, 77¾; 8 pCt. Sao Paulo 106¾.

De verschillende afdelingen voor aandelen evenwel bleken in de meeste gevallen opgewekt van toon te zijn. In het bijzonder was dit het geval voor de petroleummarkt. Koninklijke werden in vrij groote posten uit de markt genomen, zoodat een min of meer belangrijke koersverbetering is ontstaan. Dortsche Petr. Ind. Mij.: 405, 424½; Geec. Holl. Petr. Mij.: 207, 207¾; Kon. Petr. Mij.: 427½, 442¾; Perlak Petroleum: 82¼, 85; Peudawa: 19; Marland Oil: 38¾, 38³/₁₆.

Ook de suikermarkt heeft een stijging van beteekenis in het licht gesteld. De berichten omtrent de verkoopen van de V.J.S.P. werden aan onze beurs met bevrediging ontvangen, voornamelijk omdat hierdoor de opslag van suiker minder waarschijnlijk is geworden, althans in den omvang, als men kort tevoren nog had verondersteld. Ook de prijs, hoewel lager dan die van een half jaar geleden, werd nog als voldoende winstgevend beschouwd. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 165½, 168½; H.V.A.: 687½, 712¾; Javascbe Cultuur Mij.: 378, 398; Moormann: 328, 347; Ned. Ind. Suiker Unie: 246½, 268½; Poerworedjo: 106¾, 111¼; Gjepper: 755, 774; Watoetoelis Popoh: 769, 815.

De afdeling voor industrieele fondsen had een zeer verdeeld aanzien. Calvé Delft: 94¾, 103; Centrale Suiker

Mij.: 81¼, 79¾; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 210, 215; Internationale Viscose Cy.: 97¾, 103½; Maekubee: 183¾, 190¼; Margarine Unie: 239¼, 237¾; Ned. Kunstzijdefabriek: 416, 434; Philips Gloeilampenfabriek: 750, 751; Ougrée Marihaye: 362, 375½; Separator: 167½, 176; Zweedsche Lucifer Mij.: 414, 423¾.

De rubbermarkt heeft gedurende de berichtperiode op den achtergrond gestaan. Bewegingen van eenige beteekenis zijn niet op te merken geweest. In het bijzonder heeft het feit, dat vermoedelijk geen overeenstemming kan worden bereikt met de buitenlandsche belanghebbenden, een deprimeerenden indruk gemaakt. Toch zijn de koersen over het algemeen niet lager geworden, waartoe ook heeft bijgedragen het vooruitzicht op een hernieuwde vermindering van de voorraden te Londen, welke verwachting inderdaad werd bewaarheid. Amsterdam Rubber: 235½, 239½; Deli Batavia: 169½, 168; Serbadjadi: 188¾, 189; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 137, 136; Intercontinental Rubber: 10¾, 107¹⁶/₁₆.

Tabaksaandeelen waren eveneens verlaten, doch de stemming bleef vast. Arendsburg: 600, 655; Besoeki Tabak Mij.: 545; Deli Batavia: 541, 549; Deli Mij.: 427½, 434½; Oostkust: 190, 190¼; Senembah: 529, 535; Temoeles Landbouw Mij.: 485, 505¼.

Scheepvaartandeelen waren verlaten, zonder noemenswaardige fluctuaties. Holland-Amerika Lijn: 76¼, 75¼; Java-China-Japan Lijn: 130¼, 130¾; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 87; Ned. Scheepvaart Unie: 208¾, 201½; Stoomv. Mij. Nederland: 192¾, 192¼.

Ook mijnaandeelen hadden een verwaarloosde markt, waardoor ook hier de koersverschillen gering bleven. Alg. Exploratie Mij.: 109, 112; Boeton Mijnbouw Mij.: 183¼, 187½; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 106, 105¾; Redjang Lejong: 162½, 157; Singkep Tin Mij.: 356, 362.

De afdeling voor bankaandeelen was over het algemeen vast, in het bijzonder voor aandeelen Koloniale Bank, in verband met de betere beoordeeling van de suikermarkt. Amsterdamsche Bank: 181½, 181¼; Hollandsche Bank: oor Zuid-Amerika: 64¾; Incasso Bank: 128, 127¾; Javasche Bank: 313, 314; Koloniale Bank: 252¼, 265; Ned. Ind. Handelsbank: 167½, 167¼; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 177, 178½; R'damsche Bankvereniging: 100¾, 103½; Twentsche Bank: 140.

De Amerikaanse markt heeft zich aangepast aan de aanwijzingen van Wallstreet, met het gevolg, dat de tendens opgewekt is geworden. Anaconda Copper: 133, 137¾; Studebaker: 71¾, 74¼; U. S. Leather Corp.: 43¾, 45¾; U. S. Steel Corp.: 143¼, 148¹³/₁₆; Atchison Topeca: 190, 191¹⁵/₁₆; Baltimore & Ohio: 106¼; Erie: 52¼, 54¼; New York Ontario & Western: 27¾, 29¹³/₃₂; Union Pacific Cy.: 191½, 194; Wabash Railway: 72½, 77⁵/₁₆.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 21 Augustus 1928.

Tarwe. Ofschoon ook het officieele Canadeesche oogstbericht zeer gunstig was, was het blijkbaar toch niet zoo voortreffelijk als de handel verwacht had. Als gevolg daarvan toonden de Noord-Amerikaansche markten aanvankelijk een reactie, zoodat van 11 tot 14 Augustus, September in Chicago van 109½ tot 113¼ opliep. Daarna kregen evenwel de baisse-gunstige berichten weer de overhand, zoodat met eenige reacties de markt weer begon te dalen en op 20 dezer sluit September in Chicago op 109¼; bijna de laagste noteering van dit jaar.

October Winnipeg was intusschen eveneens gedaald tot bijna hetzelfde cijfer, nl. 109¾, wat inderdaad de laagste

noteering is, die wij voor de October termijn gehad hebben. Deze prijsloop demonstreert wel den toestand, die nog steeds zeer gunstig voor bijna alle tarwe-oogsten blijft. Een enkel bericht van schade door vorst in een gedeelte van Canada, werd den volgenden dag weer zoo goed als tegengesproken. Over het algemeen schijnt de oogst zich voortreffelijk te ontwikkelen. De Canadeesche regering heeft ditmaal geen schatting van de opbrengst gegeven, doch slechts de bebouwde oppervlakte, die 24.064.000 qrs. is, tegen 22.460.000 qrs. verleden jaar.

In de Vereenigde Staten heeft het oogsten van de zomertarwe onder gunstige omstandigheden plaats. Een belangrijk gedeelte is reeds binnen.

Ook in Europa is het weder gunstig gebleven voor den oogst en er zal zeer spoedig geen graan te velde meer te vinden zijn. Ook van Oost Europa zijn de berichten gunstig. Alleen tasten wij vrijwel in het duister wat betreft Rusland, aangezien men aldaar geen berichten loslaat.

Van de landen van het Zuidelijk halfrond worden ook steeds gunstige berichten ontvangen aangaande den nieuwen oogst, met uitzondering van Indië, waar de neerslag te gering geweest is en waar men een aanzienlijk geringere opbrengst van tarwe dan een jaar geleden verwacht.

Het is begrijpelijk, dat onder deze omstandigheden de kooplust in Europa niet groot geweest is, doch men heeft nu en dan zoowel in de Engelsche als in de meeste Continentale markten vrij belangrijke hoeveelheden tarwe opgenomen, aangezien de prijs nu toch wel tot een zeer laag niveau gedaald is. Vrij algemeen begint de meening post te vatten dat een verdere groote daling wel uitgesloten is, maar ook vrij algemeen heeft men de overtuiging dat een belangrijke verhooging van prijzen in de eerste maanden nog niet in het zicht is. De kans dat er nog iets met den Canadeeschen oogst zou gebeuren wordt steeds kleiner, aangezien de oogst vroeg is en waarschijnlijk voor de vorst binnen zal zijn.

De week-verschepingen van tarwe waren zeer groot; zij komen bijna uitsluitend van Noord-Amerika. De stoomende hoeveelheid is weer scherp toegenomen en is nu precies gelijk aan verleden jaar.

Rogge. De toestand van de markt van rogge is vergeleken bij verleden week vrijwel onveranderd gebleven. In de Vereenigde Staten heeft de prijs van rogge vrijwel overeenkomstig aan dien van tarwe gefluctueerd, maar tegen een prijs van 93½ op 13 Augustus toont toch het slot op 20 Augustus een verhooging van 1½ cts. Zooals in ons vorig overzicht uiteengezet, bestaat er dan ook niet zulk een surplus van rogge als van tarwe. De oogst in de Staten is aanmerkelijk kleiner dan een jaar geleden tengevolge van den geringen uitzaai en in West Europa is de oogst wel van uitnemende qualiteit en ook wel wat grooter dan verleden jaar, maar daar staat tegenover, dat andere gedeelten van Europa waarschijnlijk een kleinere opbrengst hebben. Oostenrijk o.a. rapporteert dat de oogst zeer teleurstellend is. Vraag voor rogge blijft er in Europa bestaan, doch zaken komen slechts tot stand in beperkte quantiteiten. De verschepingen zijn wel iets toegenomen, doch hebben nog steeds niet veel te beteekenen.

Maïs. De flauwe stemming van maïs van de vorige week is niet door een reactie gevolgd. De prijzen zijn voor bijna alle soorten verder gedaald, in de eerste plaats voor aangekomen stoomende platamaïs. De vraag was in geen enkele Europeesche markt levendig en ofschoon zich nog steeds geen voorraden van eenige beteekenis gevormd hebben, zijn de aanvoeren bijna overal zoo ruim, dat de premie voor

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 10.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 7.900.000.—

Financiering van den afzet van industriele producten.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 Aug. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	12/18 Aug. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	20.757	1.315.593	1.280.380	—	42.385	39.252	1.357.978	1.319.632
Rogge.....	398	135.642	256.752	—	—	403	135.642	257.155
Boekweit.....	—	12.859	13.410	—	—	67	12.859	13.477
Maïs.....	46.670	617.702	904.303	10.016	131.326	140.811	749.028	1.045.114
Gerst.....	8.183	224.477	272.142	—	3.540	6.829	228.017	278.971
Haver.....	830	122.500	143.380	—	383	2.728	122.883	146.108
Lijnzaad.....	10.745	126.259	162.049	6.520	232.657	155.821	358.916	317.870
Lijnkoek.....	2.140	125.858	122.455	—	1.184	—	127.042	122.455
Tarwemeel.....	310	69.398	70.119	183	24.264	23.273	93.662	93.392
Andere meelsoorten.....	—	5.736	7.664	—	—	—	5.736	7.664

loco maïs verloren ging. De stoomende hoeveelheid platamaïs is zeer groot en drukt geweldig op de markt. Op aflading was de druk minder groot. In Argentinië zijn de prijzen niet verder teruggelopen, ja zelfs nog iets gestegen bij een week geleden. Afladers ondervinden evenwel groote moeilijkheden om tot zaken te komen. De verscheppingen van platamaïs waren wat geringer dan een week geleden, doch het totaal is vrijwel gelijk. De naar Europa stoomende hoeveelheid is nu ruim 6 miljoen qrs, tegen verleden jaar 5½ miljoen qrs. Het duurt nog eenige maanden voor Argentinië een groote concurrentie krijgt van andere landen, met uitzondering van Zuid Afrika, dat reeds nu regelmatig maïs verscheept. Ofschoon de quantiteiten niet bijzonder groot zijn, drukken toch de partijen stoomende en afgeladen Zuid Afrikaansche maïs op de markt, zoodat ook voor deze soorten een veel lagere prijs moest worden aangenomen. Voor latere verscheppingen evenwel zijn de prijzen te hoog in Zuid Afrika, maar het is wel te verwachten, dat daar later weer het export-niveau zal bereikt worden, aangezien Zuid Afrika toch zeker belangrijk meer maïs te exporteeren heeft dan het tot nog toe gedaan heeft.

De Donau landen zullen voorloopig geen concurrentie doen aan Zuid Afrika, want ofschoon de laatst gevallen regen gunstig geweest is voor de maïs, ziet het er toch niet naar uit, dat er een export surplus van eenige betekenis in Roemenië zal zijn. Noord Amerika zal reeds in November beginnen maïs te verscheppen, of eigenlijk is er nu reeds maïs afgeladen, doch voor eind November, begin December zullen de verscheppingen geen groote betekenis hebben. Er zijn evenwel verschillende Europeesche markten die nooit N. Amerikaansche maïs betrekken en dus zullen voortgaan zich in Zuid Amerika te voorzien. Waar

evenwel verschillende markten, zooals de onze en Noord Duitsland en sommige Engelsche markten aanzienlijke hoeveelheden uit Noord Amerika zullen betrekken, zal de vraag naar platamaïs dan toch aanmerkelijk geringer worden en ofschoon er wel schattingen zijn, dat tegen dien tijd Argentinië niet zoo'n groot surplus zal over hebben, is het toch moeilijk aan te nemen, dat het niet voldoende zou zijn om dan ruimschoots in de verminderde vraag te voorzien.

Wat de Amerikaansche termijnmarkt betreft, deze bleek meer prijshoudend. De December-termijn fluctueerde zeer weinig en sluit op 20 Augustus op 73¼ tegen 73½ een week geleden. De September-termijn toonde evenwel de laatste dagen een flink herstel van de scherpe daling van de vorige week getuige het slot op 20 Augustus van 91¼ tegen 87% op 13 dezer. De aanvoeren van oude maïs zijn afgenomen en dientengevolge ook de zichtbare voorraad, die niet veel grooter is dan de helft van verleden jaar.

Gerst. Dat de gerstmarkten tenslotte stabiel werden, is uitsluitend toe te schrijven aan de lage prijzen want de oogstberichten blijven zoowel in Amerika als in Europa uitstekend. Gerst is evenwel op een prijs aangekomen, waar het voor de voer zeer voordeelig is en dientengevolge zijn er belangrijke zaken tot stand gekomen, zoowel naar Noord-Duitsland als naar ons eigen land. Het aanbod is evenwel steeds voldoende geweest om in de vraag te voorzien en een prijsverhooging is dan ook niet mogelijk gebleken.

October Winnipeg sluit op 20 dezer op 64 tegen 64½ een week geleden.

Haver. Ook haver fluctueert weinig en daalde in Winnipeg slechts van 44% tot 44½. Gezien den lagen prijs is er ook voor dit artikel nu en dan nog wel eenige vraag, ofschoon niet van dien aard dat groote quantiteiten te plaats zijn.

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2 ³⁾ disponibel Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata disponibel R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2 ³⁾ disponibel Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata disponibel R'dam/A'dam per 1900 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	£	%	Sh.	%	£	%
Jaargemidd. 1925	17,20	100,0	13,30	100,0	231,50	100,0	241,75	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	261,17/-	100,0	72,9,84	100,0	62,1/6	100,0
Januari 1926	*16,90	98,3	11,52 ³⁾	86,7	190,25	82,0	185,00	76,5	370,75	80,2	10,05	93,3	283,6/-	108,2	70	96,1	59,3/-	95,3
Februari	*16,30	94,8	10,85	81,6	174,00	75,2	175,50	72,6	353,00	76,3	10,20	94,5	286,3/-	109,3	70,6	96,8	59,12/-	96,0
Maart	*15,37 ⁵⁾	89,4	11,02 ³⁾	82,9	167,75	72,5	175,00	72,4	330,00	71,4	9,85	91,4	285,14/-	109,1	70,6	96,8	58,15/6	94,7
April	*16,10	93,6	—	—	177,50	76,7	193,50	80,0	335,75	72,6	10,00	92,6	282,19/6	108,1	70,6	96,8	57,7/6	92,4
Mei	*16,32 ⁵⁾	94,9	11,12 ⁵⁾	83,6	168,50	72,8	194,00	80,2	334,50	72,3	13,10	121,6	268,14/6	102,6	73	100,2	56,9/6	91,0
Juni	*16,12 ⁵⁾	93,7	11,35	85,3	171,00	73,9	200,00	82,7	360,25	77,9	13,85	128,5	268,13/6	102,6	76,6	105,1	56,17/6	91,6
Juli	*16,20	94,2	12,00	90,2	175,25	75,7	197,50	81,7	382,50	87,7	16,35	151,7	283,6/-	108,2	87	119,5	58,2/-	93,6
Augustus	15,35	89,2	12,05	90,6	170,50	73,7	191,00	79,0	376,50	81,4	17,25	159,8	294,10/6	112,5	80,6	124,3	58,19/6	95,0
September	14,80	86,0	12,22 ⁵⁾	91,9	170,00	73,5	204,75	84,7	360,25	77,9	25,50	236,2	307,19/6	117,6	94,6	129,8	58,15/-	94,6
October	15,75	91,6	12,47 ⁵⁾	93,8	175,50	75,8	215,25	89,0	367,75	79,5	31,10	288,4	314,14/6	120,2	118	162,-	58,7/6	94,0
November	16,02 ⁵⁾	93,2	12,85	96,6	177,75	76,8	224,50	92,9	382,50	82,7	38,25	354,4	308,1/6	117,7	120,6	165,5	57,6/6	92,3
December	15,40	89,5	12,15	91,4	173,50	74,9	212,00	87,7	373,75	80,8	19,00	176,0	307,-/6	117,3	99,6	136,8	56,19/6	91,8
Januari 1927	15,22 ⁵⁾	88,5	12,62 ³⁾	94,9	165,00	71,3	226,75	93,8	362,50	78,4	13,35	123,9	299,13/6	114,4	85,6	117,6	55,7/6	89,2
Februari	15,22 ⁵⁾	88,5	13,05	98,1	167,00	72,1	231,50	95,8	373,75	80,8	12,10	112,3	309,8/6	118,2	83,6	114,8	54,16/-	88,3
Maart	15,05	87,5	12,75	95,8	164,50	71,1	229,75	95,0	354,75	76,7	11,25	104,2	312,15/-	119,4	81	111,2	55,17/-	89,9
April	14,80	86,0	—	—	173,00	74,8	238,75	98,8	351,50	76,0	11,00	101,9	304,1/-	116,1	80	109,9	55,2/6	88,8
Mei	15,75	91,6	14,27 ⁵⁾	107,3	172,75	74,6	259,75	107,4	373,75	80,8	10,95	101,4	295,12/-	112,9	74	101,6	54,14/-	88,1
Juni	15,60	90,7	13,32 ⁵⁾	100,2	175,25	75,8	255,00	105,5	372,75	80,6	11,00	101,9	296,9/6	113,2	70	96,1	54,2/6	87,2
Juli	15,10	87,8	11,92 ⁵⁾	89,7	171,50	74,1	239,25	99,0	367,75	79,5	11,10	103,1	289,15/6	110,7	70	96,1	53,19/-	86,9
Augustus	14,87 ⁵⁾	86,5	11,47 ⁵⁾	86,3	178,50	77,1	258,00	106,7	368,25	79,6	11,05	102,4	292,-/6	111,5	69	94,8	55,5/6	89,0
September	14,70	85,5	12,05	90,6	179,50	77,5	239,25	99,0	369,50	79,9	10,90	101,0	287,12/6	109,8	65	89,3	54,13/-	88,0
October	13,72 ⁵⁾	79,8	11,52 ⁵⁾	86,7	178,75	77,2	235,00	97,2	359,00	77,6	10,90	101,0	264,2/6	100,9	65	89,3	55,5/-	89,0
November	13,45	78,2	12,02 ⁵⁾	90,4	184,75	79,8	236,50	97,8	349,75	75,6	10,65	98,9	254,4/6	100,9	65	89,3	59,1/-	95,1
December	13,40	77,9	12,55	94,4	201,00	86,8	247,25	102,4	348,25	75,3	10,60	98,4	266,13/6	101,8	65	89,3	60,2/-	96,8
Januari 1928	13,50	78,5	12,65	95,1	207,50	89,6	248,00	102,6	361,00	78,0	10,30	95,3	255,1/-	97,4	65	89,3	62,-/6	99,9
Februari	13,80	80,2	12,92 ⁵⁾	97,2	226,50	97,8	246,75	102,1	361,00	78,0	10,00	92,6	233,10/6	89,2	65	89,3	61,12/-	99,2
Maart	14,60	84,9	14,15	106,4	240,75	104,0	250,00	105,5	350,75	78,5	9,95	92,2	233,17/6	89,3	65/6	89,9	61,3/6	99,6
April	15,30	88,9	14,85	111,7	239,50	103,5	259,75	107,4	358,25	77,5	10,05	93,3	234,6/-	89,5	66	90,6	61,14/6	99,4
Mei	15,30	88,9	15,45	116,2	238,50	103,0	260,50	107,8	372,00	80,4	10,60	98,4	230,13/-	88,1	66	90,6	62,15/-	101,1
Juni	14,37 ⁵⁾	83,6	14,00	105,3	234,00	101,0	251,00	103,8	365,25	79,0	10,10	93,8	218,8/6	83,4	66	90,6	63,17/-	102,9
Juli	14,25	82,8	12,82 ⁵⁾	96,4	246,75	106,6	240,00	99,3	359,75	77,8	10,10	93,4	211,19/-	79,7	66	90,6	62,18/-	101,3
6 Aug.	12,30	71,5	13,-	97,7	246,00	106,3	233,00	96,4	357,00	77,2	—	—	213,10/-	81,5	66	90,6	62,12/6	100,9
13 "	12,00	69,8	13,70	103,0	220,00	95,0	229,00	94,7	347,00	75,0	—	—	213,12/6	81,6	66	90,6	62,7/6	100,5
20 "	11,75	68,3	—	—	202,00	87,3	—	—	350,00	75,7	—	—	212,12/6	79,9	—	—	62,10/-	100,7

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van de * Manitoba No. 3

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren gedurende de afgelopen week over het algemeen vast gestemd.

In Amerika kochten raffinadeurs flinke partijen Cubasuiker tot ca. 2½ d.c. c. & fr.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 25.000 tons, de versmeltingen 69.000 tons tegen 59.000 tons in 1927 en de voorraden 411.000 tons tegen 201.690 tons.

De laatste Cuba statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod. tot 14/8 ..	4.037.833	4.508.521	4.888.658
Consumptie	80.215	90.521	85.000
Weekontv. afscheephavens...	33.129	69.431	39.262
Totaal sedert 1/1.....	3.243.770	3.665.084	4.041.505
Weekexport	74.099	107.348	100.130
Totale export sedert 1/1	2.273.827	2.766.870	2.933.377
Voorraad afscheephavens.....	940.641	898.214	1.108.128
Voorraad Binnenland.....	743.150	752.916	758.153

De markt in Engeland was eveneens vast met een inzinking aan 't einde der week. De slotnoteringen op de Londensche termijnmarkt luiden:

Aug... Sh. 14/1½	Maart 1929	Sh. 14/8½
Dec. „ 14/5½	Mei 1929	„ 14/11½

De Board of Trade statistiek over Juli wordt met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	Juli '28	Juli '27	J./J.'28	J./J.'27
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruwsuiker	124.487	42.966	996.050	640.871
„ Geraffineerd ..	15.530	23.304	185.729	303.773
Totaal.....	140.017	66.270	1.181.779	944.644
Voorraad Binnl. suiker	11.850	500	—	—
Voorraad in entrepôt..	184.450	219.300	—	—
Voorraad in raffinaderij	24.750	67.450	—	—
Tot. binnenl. verbruik	215.461	151.427	1.052.931	896.409
Totale export	2.432	12.718	35.236	44.746

Op Java verkochten de Visp. ca. 52.000 tons Superieur, 45.600 tons Hoofdsuiker en 800 tons Stroopsuiker uit den ditjarigen oogst resp. tot f 13½ voor Superieur, ca f 12½ voor Hoofdsuiker en f 14½ voor Stroopsuiker.

Uit oogst 1929 hebben de Oei-Tiong Hamfabrieken 1000 tons Superieur verkocht tot f 13½ per 100 Kilo, hetgeen de eerste verkoop uit dezen oogst is.

Het rendement van 145 fabrieken bedroeg per 1 Augustus ruim 19½ pCt. meer dan op dat tijdstip in 1927.

Hier te lande verkeerde de markt in eene geani-

meerde stemming met vooral dekkingsvraag voor Augustus. In navolging van de andere markten trad tegen 't einde der week eene reactie in en sloten de noteringen als volgt:

Aug. f 15½, Dec. f 15½, Mrt. '29 f 15½ en Mei '29 f 16.— De omzet bedroeg deze week 5050 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 15 Augustus 1928.

Het eerste Amerikaansche Bureau Bericht werd verleden Woensdag gepubliceerd. Prijzen waren geregeld gedaald, zoodat men over het algemeen ten zeerste verrast was te vernemen, dat men slechts een oogst van 14.291.000 balen verwachtte. De markt reageerde hierop terstond en de notering voor „Middling spot” steeg den volgenden dag tot 11 d. De markt scheen deze verwachting van een kleinen oogst echter niet te deelen, zoodat prijzen dan ook zeer snel daalden. Hoewel later prijzen weer eenigszins vaster werden, bedroeg de daling bij een week geleden 21 punten. Het is een feit, dat het nog veel te vroeg is om thans reeds eenige wetenschappelijke voorspellingen te doen over de vermoedelijke grootte van den a.s. oogst en het is onmogelijk thans iets met zekerheid te zeggen, hetzij over de waarschijnlijkheid der Boll Weevil Schade dan wel wat de vermindering der „Acreage” betreft. Men is van meening, dat indien het Bureau Rapport niet „bullish” was geweest, de reactie niet zoo ernstig geweest zoude zijn. Momenteel is de markt geheel in de war en wij zullen nog wel eenigen tijd moeten wachten om te zien in welke richting prijzen zich zullen bewegen. Egyptische katoen, die in overeenstemming met Amerikaansche katoen is gestegen, is nu flauwer en de berichten over den nieuwen oogst blijven gunstig luiden.

Zooals men met een dalende markt wel kon verwachten, zijn zaken in garens, ook al in verband met de storing door het Bureau Bericht veroorzaakt, deze week slechts van weinig beteekenis geweest. Ter zelfder tijd zijn sommige koopers, speciaal voor Indië, tot de conclusie gekomen, dat het een geschikt tijdstip was om te koopen en er zijn dan ook goede zaken gedaan in American Mule- en Ring Bundels, zoowel in Amerikaansche, als in Egyptische getwijnde garens. Met uitzondering hiervan, komt het eenige levens-teeken van de spinners van „good grade” fijnere nummers, van wie velen goed van orders zijn voorzien. Zelfs deze zaken zijn echter niet algemeen en velen spinners en doubleurs zouden nieuwe orders zeer welkom zijn.

In de toon van de doekmarkt is een aanmerkelijke verbetering gekomen. Flauwere prijzen hebben meer vraag ver-

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE ⁶⁾ Afl. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ K.G.		Indexcijfers v. prijzen van 48 grooth. art. Centr. B. v. d. St. 1913 = 100	Indexcijfers v. grooth. prijzen The Economist 1901-5 = 100
\$ cts.	0/0	pence	0/0	pence	0/0	Sh.	0/0	fl.	0/0	cts.	0/0	cts.	0/0		
23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	155	203,8
20,75	89,2	48,75	88,6	26,00	88,1	3/4,25	113,0	16,875	90,0	57,5	93,7	103,5	122,5	153	190,4
20,55	88,0	46,50	84,5	25,00	84,7	2/7,625	88,8	17,125	91,3	58,0	94,5	103,5	122,5	149	188,1
19,40	83,1	47,50	86,4	25,50	86,4	2/5,125	81,8	16,375	87,3	57,25	93,3	100,25	118,6	145	185,8
19,10	82,2	47,50	86,4	25,00	84,7	2/1,25	70,9	16,375	87,3	54,25	88,4	97,5	115,4	143	184,2
18,95	81,2	47,50	86,4	24,25	82,2	1/10,5	63,2	16,50	88,0	55,0	89,6	102,25	121,0	143	183,1
18,45	79,0	47,50	86,4	24,00	81,4	1/8,375	57,5	16,625	88,7	56,0	91,2	100	118,3	144	183,4
18,80	80,9	47,50	86,4	23,75	80,5	1/8,375	7,5	16,75	89,3	57,0	92,9	89,25	105,6	141	183,9
18,45	79,0	47,75	86,8	24,50	83,1	1/7,625	55,1	16,375	87,3	57,75	94,1	—	—	139	188,9
17,35	74,3	48,75	88,6	25,25	85,6	1/8,125	56,5	17,25	92,0	57,25	93,3	87,75	103,8	140	193,0
13,25	57,0	47,50	86,4	24,75	83,9	1/8,875	58,6	17,875	95,3	53,5	87,2	89,5	105,9	143	192,6
12,90	55,5	44,75	81,4	24,00	81,4	1/8	56,1	19,625	104,7	51,625	84,1	85,25	100,9	147	190,2
12,60	54,2	44,75	81,4	24,50	83,1	1/6,5	51,9	21,875	116,7	50,0	81,5	79,25	93,8	147	190,2
13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,0	117,3	50,0	81,5	71	84,0	147	180,7
14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3	145	178,6
14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,625	110,0	48,0	78,2	70	82,8	146	182,4
14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48,0	78,2	72,25	85,5	144	179,3
16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47,0	76,6	86,5	102,4	145	181,2
16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47,0	76,6	81,25	96,2	149	182,0
17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47,0	76,6	84	99,4	151	181,9
19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	149	185,0
22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8	150	183,5
20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93	110,1	150	181,6
20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46,0	74,9	96	113,6	151	179,9
19,70	84,4	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46,0	74,9	89,25	105,6	151	179,3
19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46,0	74,9	84,5	100,0	153	176,7
18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46,0	74,9	79,5	94,1	150	178,2
19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47,0	76,6	79	93,5	152	183,6
20,65	88,4	54,50	99,1	33,00	111,9	-9,375	26,3	16,875	90,0	47,0	76,6	74,25	87,9	153	183,4
21,55	92,3	54,25	98,6	32,25	109,3	-9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	152	183,6
21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-9,25	26,0	15,75	84,0	49,0	79,8	73,25	86,7	153	180,1
21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	148	176,9
19,85	85,4	52,00 ⁴⁾	94,5	30 ⁴⁾	101,7	-9,375	26,3	15,625	83,3	51,5	83,9	—	—		
19,30	83,0	52,00 ⁵⁾	94,5	30 ⁵⁾	101,7	-9,5	26,7	15,875	84,7	52,0	84,7	—	—		
19,10	82,1	—	—	—	—	-9,4375	26,5	16,25	86,7	52,0	84,7	—	—		

de huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928). ³⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ 2 Aug. ⁵⁾ 16 Aug. ⁶⁾ Verbeterd.

oorzaakt, speciaal in de lichtere soorten voor de Oostersche markten. Natuurlijk dient een groot gedeelte hiervan slechts om zich op de hoogte der prijzen te stellen en zijn de meeste biedingen te „safe” om tot zaken te leiden. De oogstberichten en de loop van katoen zullen ongetwijfeld voor eenigen tijd de overheerschende factoren vormen, doch het is een feit, dat de lagere prijzen meer vertrouwen voor de toekomst wekken. Intusschen worden er slechts weinig orders in diverse soorten afgesloten.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 7 Aug. 14 Aug.
8 Aug. 15 Aug. T.T. op Br.-Indië $1\frac{5}{8}$ $1\frac{1}{8}$
F.G.F. Sakellaridis 18,50 18,30 T.T. op Hongkong $2\frac{0}{8}$ $2\frac{0}{8}$
G.F. No. 1 Oomra 7,15 7,05 T.T. op Shanghai $2\frac{7}{8}$ $2\frac{7}{8}$

KOFFIE.

Omtrent den loop van dit artikel valt gedurende de verstreken berichtweek niets nieuws te vermelden. In de kosten vracht-aanbiedingen van Brazilië kwam, voor wat Santos betreft, geen verandering, terwijl die van Rio eene kleinigheid hooger waren. De aanbiedingen van Nederlandsch-Indië waren ook vrijwel geheel onveranderd. De afzet in Santos laat nog steeds te wenschen over. Voor de verschillende Robusta-soorten, zoowel op aflading als stoomend en loco, bestond vrij goede vraag. De noteeringen aan de termijnmarkt ondergingen slechts geringere wijzigingen, en sluiten $\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$ ct. lager tegen verleden week.

Volgens een dezer dagen uit Brazilië ontvangen telegram, bedroeg de voorraad in de pakhuizen en de spoorwegstations, in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 31 Juli 11.986.000 balen. Op 30 Juni was deze voorraad 11.672.000 balen, zoodat de vermeerdering in Juli heeft bedragen 314.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 105/- à 107/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 107/6 à 109/-, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 77/- à 78/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Augustus-verscheping, $37\frac{1}{2}$ ct., Benkoelen Robusta, Augustus-verscheping, 39 ct., Mandheling Robusta, Augustus-verscheping, 44 ct., alles per $\frac{1}{2}$ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen zijn onveranderd 65 ct. per $\frac{1}{2}$ KG. voor Superior Santos en 52 ct. voor Robusta.

De slot-noteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
20 Aug.	\$ 15,90	\$ 15,95	\$ 15,74	\$ 15,68
13 „	„ 15,99	„ 16,08	„ 15,86	„ 15,75
6 „	„ 15,82	„ 15,85	„ 15,65	„ 15,55
30 Juli	„ 16,05	„ 16,10	„ 15,93	„ 15,80

Rotterdam, 21 Augustus 1928.

THEE.

Hoewel door belanghebbenden gehoopt werd dat de thee-markt na de vacantie blijken van herstel zou geven, werd deze hoop niet bewaarheid. Londen, dat de vorige week vacantie hield, opende Maandag wederom in een flauwere stemming met $\frac{1}{4}$ tot $\frac{3}{4}$ d. lagere prijzen voor de Noordelijk Britsch-Indische en Ceylon-theeën, terwijl het product uit Zuidelijk Britsch-Indië $\frac{1}{2}$ tot $1\frac{1}{2}$ d. minder opbracht. De weinige goede kwaliteiten, die van deze soorten werden aangeboden, konden meerendeels tot vorige prijzen worden verkocht. Het meest prijshoudend bleken over 't algemeen nog de Java- en Sumatra thee; de middenprijzen daalden een kleinigheid voor de eerst- en steeg iets voor de laatstgenoemde.

De aanvoeren in het Vereenigd Koninkrijk bedroegen in Juli 35,2 miljoen lbs. (vorig jaar 31,6 miljoen), de afleveringen voor binnenlandsch verbruik 35,9 miljoen (v. jaar 33,6 miljoen) en de totale uitvoer 7,7 miljoen lbs. (v. jaar 6 miljoen).

De voorraden in entrepôt liepen terug evenals in andere jaren over deze maanden, en wel van: 179 miljoen lbs. per einde Juni tot 170,5 miljoen op ulto Juli, tegen resp. 144,5 en 136,5 miljoen lbs. ten vorigen jare.

De Noordelijk Britsch-Indische oogst per einde Juli bedroeg 131,8 miljoen lbs., in vergelijking met 126,8 miljoen op ulto Juli 1927.

De e.v. Amsterdamsche veiling zal plaats hebben op 30 dezer. Aangeboden worden 15728/1, 1244/2 kn. Java- en 7894/1, 960/2 kn. Sumatra-thee.

Amsterdam, 20 Augustus 1928.

COPRA.

De markt was aanvankelijk wat vaster gestemd, doch daar consumenten de hoogere prijzen niet wilden aanleggen, liepen deze weer iets terug. Indië blijft regelmatig verkoopen.

De slotnoteeringen zijn:

Nederl.-Indische f.m.s. stoomend	f 29 $\frac{3}{4}$
„ „ „ aflading Aug./Sept.	„ 30 $\frac{1}{4}$
„ „ „ „ Sept./Oct.	„ 30 $\frac{3}{4}$
„ „ „ „ Oct./Nov.	„ 30 $\frac{7}{8}$

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef vast, ofschoon er tegen het einde der week iets minder om ging. De vrachten bleven echter op hetzelfde peil. Voor een boot van 27000 qtrs. werd per 5/25 October 15 cents betaald van Montreal naar Antwerpen of Rotterdam, terwijl voor een boot van 35000 qtrs, dezelfde vracht werd betaald, optie Hamburg of Bremen 16 cents, volle lading gerst 1 cent extra. Naar de Middellandsche Zee werd per 1/20 September 17 $\frac{1}{2}$ cents betaald. De Golf van Mexico was iets vaster en betaalde 17 cents voor een volle lading gerst naar Bremen per Augustus en 18 $\frac{1}{2}$ cents voor zwaar graan naar de Spaansche Middellandsche Zee per September.

Door de talrijke bevrachtingen van La Plata is de beschikbare tonnage per Augustus/begin September zeer gering geworden. De vrachten voor groote booten zijn echter nagenoeg onveranderd gebleven. De vracht van boven La Plata havens is 21/6 naar U.K./Continent en 21/- naar Antwerpen/Hamburg range. Booten van handige grootte bedongen echter een iets hoogere vracht, nl. 22/6 zoowel voor Augustus/September als voor October. Een 7000 tonner, 10 pCt. werd bevracht van Bahia Blanca naar Antwerpen of Rotterdam tegen 18/-.

De chilispeter vrachtenmarkt bleef zeer kalm in afwachting van de Conferenties betreffende de centralisatie van de verkoopen. Tegen het einde der week werd een Grieksche boot per November bevracht voor maximum 6000 tons naar Bordeaux/Hamburg range of Noord-Spanje tegen 26/9 per November, optie Middellandsche Zee 27/9, Adriatische Zee of Alexandrië 29/3.

De oostelijke afdelingen bleven lusteloos. Er viel iets meer vraag te bespeuren naar tonnage voor Soya boonen en een 7000 tonner werd bevracht per 1/31 December van Wladiwostok naar Rotterdam of Hamburg tegen 35/-, optie gebruikelijke U.K. havens en Scandinavië tegen 36/3. Van West Australië werd per Januari/Februari bevracht tegen 39/6 naar U.K./Continent. Bevrachters van Bombay/Karachi/Marmagoa zijn in de markt voor tonnage naar U.K. per October tegen 22/- op deadweight basis.

De bevrachters van den Donau kunnen tonnage opnemen per September doch er kwamen maar weinig afsluitingen tot stand. Naar het Continent werd 15/- tot 15/6 betaald naar gelang van grootte. De Zwarte Zee is lusteloos en er is geen vraag naar tonnage voor graan.

De ertsvrachten van de Middellandsche Zee bleven nagenoeg onveranderd. Van Huelva naar Cork werd 9/4 $\frac{1}{2}$ betaald, optie Dublin 9/6. Ook de Golf van Biscaye bleef onveranderd en betaalde men van Bilbao naar Glasgow 7/- per 25 Augustus.

De uitgaande kolenvrachtingen van Engeland zijn vast, speciaal voor de Middellandsche Zee en Zuid-Amerikaansche bestemmingen, hetgeen ook zijn grond vindt in het beperkte aanbod van tonnage. Van de Westkust werd o.m. betaald: Rouaan 4/6, Genua 8/-, Alexandrië 11/-, La Plata 12/6 en van de Oostkust: Kopenhagen 13/6 (700 tons cokes), Rotterdam 4/-, Malaga en Almeria 13/-, Genua 9/3, Monte-Video/Buenos Ayres/La Plata 13/6 één, 14/3 twee loshavens.

RIJNVAART.

Week van 12 t/m. 18 Augustus 1928.

De aanvoeren van zeezijde bleven onverminderd levendig. De beschikbare scheepsruimte nam voortdurend toe, bij afnemende vraag. De ertsvrachten naar de Ruhrhavens liepen terug van f 0.85/95 tot resp. f 0.60/70 met $\frac{1}{4}$ en $\frac{1}{2}$ lostijd.

De vracht voor Mannheim onderging eveneens eene daling. Deze zakte van 2 $\frac{3}{4}$ à 3 cent per ton daghuur tot f 1.40 en f 1.50 per last voor hout. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 35 cents tarief. De waterstand bleef onveranderd.

Naar den Bovenrijn werd op M. 1.90 en naar de Ruhrhavens op ca. M. 2.30 afgeladen.

De algemeene toestand, alsmede vrachten, bleven in de Ruhrhavens stationnair.

Nederlandsche Handel-Maatschappij

Amsterdam

Gestort kapitaal f 80.000.000. — Statutaire Reserve f 40.000.000. —

AGENTSCHAPPEN TE ROTTERDAM EN 'S-GRAVENHAGE

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan

2

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. - Incasseeringen en Financieringen. - Schriftelijke en Telegrafische Credieten. - Reiscrédietbrieven. - Deposito's. - Rekeningen-Courant. - Aan- en Verkoop van Effecten. - Administratie van Vermogens. - Open en Gesloten Bewaarneming

SAFE-DEPOSIT

KOFFERKLUIS

„MONTECATINI”

Società Generale per l'Industria Mineraria ed Agricola
(Algemeene Maatschappij voor Mijnbouw en Landbouw)
gevestigd te MILAAN.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL Lire 600.000.000. —,
waarvan geplaatst en volgestort Lire 500.000.000. —

Ondergeteekenden berichten, dat zij op

DONDERDAG 23 AUGUSTUS 1928

ter Beurze van Amsterdam zullen introduceeren

Lire 5.000.000,- nom. Gewone Aandeelen

in bovengenoemde Maatschappij, deel uitmakende van bovengenoemd geplaatst kapitaal, deelende ten volle in de winst over het loopende boekjaar.

Coupires aan toonder van Lire 1000.— (10 aand. ad Lire 100.—).

De eerste koers van afgifte zal **251 pCt.** Amsterdamsche usance bedragen en gelden voor aanvragen welke op **23 Augustus 1928 vóór des middags 12 uur** op de kantoren van ondergeteekenden zullen zijn ingekomen; de aanvragen zullen zooveel mogelijk worden bevredigd.

Prospectussen zijn te kantoren van ondergeteekenden verkrijgbaar.

Amsterdam,

Rotterdam,

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.
MENDELSSOHN & Co. AMSTERDAM.
PIERSON & Co.
PROEHL & GUTMANN.
R. MEES & ZONEN.

17 Augustus 1928.

VRAAGT PROEFNUMMERS VAN HET

OCTROOI- EN MERKENBLAD

AAN DE ADMINISTRATIE: WIJNHAVEN 113, ROTTERDAM, TEL. 7843

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE ROTTERDAM
BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOEROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA

Kleine Advertentiën in de Nieuwe Rott. Courant

f 1.50 per 10 woorden - Iedere 2 woorden meer 25 cents

Worden aangenomen voor de rubrieken: Vraag en aanbod, Huur en Verhuur, Betrekkingen gezocht en aangeboden, Gevonden en verloren goederen, Voorschotten gevraagd en aangeboden, Lessen gevraagd en aangeboden, Diversen, bij: **de Bureaux en Agenten van de N.R.C.** te Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage en alom in den lande waar Agenten zijn gevestigd, **Erkende Advertentiebureaux, Boekhandelaren, Kantoorboekhandelaren, Kantoorhouders der Posterijen** en bij alle Kiosken.

Zooeven verscheen de

TWEEDE DRUK VAN

Naamlooze Vennootschappen WET

tot wijziging en aanvulling van de bepalingen omtrent de naamlooze vennootschap en regeling van de aansprakelijkheid van het prospectus

Van aanteekeningen voorzien door
G. VLUG - Notaris te Rotterdam

Prijs f 1,25

Bij den Boekhandel verkrijgbaar

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ, ROTTERDAM

Werkloon- berekening

Onmisbaar boekje voor allen die werklieden in hun dienst hebben. - Met berekeningen in uurloon van 5—100 cent

Prijs f 1.50

Geb. f 1.90

Verkrijgb. bij den boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-
MAATSCHAPPIJ, ROTTERDAM

Het Betalingsverkeer

door J. F. HALKEMA KOHL

*Handelseconomische
Boekerij — Deel II*

Prijs f 1.90

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & v. Ditmar's Uitg.-Maatschappij — Rotterdam

Naamlooze Vennootschap

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf Rotterdam

Scheepsbouw en Machinefabricage. Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang. Vijf droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton. ⚙ Dwarshelling. Drijvende kranen met een lichtvermogen tot 120 ton.

Telefoon: 6707, 6708, 7303
7304, 7305, 7325

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam